UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
DEC 13 1919

"DRAUGAS"
Lithuanian Daily Friend
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th St.,
Chicago, Illinois.

University of Illinois Library Gr.
URBANA, ILL.

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

FIRST EDITION
PIRMOJI LAIDA

Published and distributed under permit (No. 468), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

KAINA 2 CENTAI
PRICE 2 CENTS

CHICAGO, ILLINOIS, PENKTADIENIS, GRUODIS (DECEMBER) 12 D., 1919 M.
ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER MARCH 31, 1916, AT CHICAGO, ILLINOIS UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

METAI-VOL. IV. No. 291

Pasibaigė Anglekasių Streikas

Anglekasiai Gryžta į Kasyklas

Kuoveikiaus bus paskirta komisija iš trijų

PASIŲSTA ANGLEKASIAMS ĮSAKYMAS EITI DARBAN.

Pergalėtoju pasirodė prezidentas Lewis.

Indianapolis, Ind., gr. 11.—Pasibaigė streikas visose minkštųjų anglių kasyklose.

Šiandie ir artimiausiomis dienomis apie 400,000 anglekasių išnaujo pelnys sau duoną po žeme ir anglimis aprupins šalį ir kitas pasaulio dalis.

Darbininkai dirbs naujomis sąlygomis. Išpradžių gaus 14 nuoš. didesnę užmokestį. Paskui sulig reikalo užmokestį jiems padidins specijaliai nuskirtoji komisija iš trijų žmonių.

Komisija visapusiai ir nuodugniai ištirs visą stovį anglių industrijoje ir pakels užmokestį anglekasiams. Darbininkai tikisi laimėti 26 nuoš. didesnę užmokestį.

Išsiųsta įsakymas darbininkams.

Vakar čia kuone visą dieną dar tarėsi anglekasių organizacijos viršaičiai. Radikalai aštriai užsivarinėjo. Bet jų visus argumentus sutruškino veikiantysis prezidentas Lewis su savo šalininkais.

Pabaigoje imta balsuoti klausime, ar priimti, ar atmesti prezidento Wilsono pasiūlymus.

Didžiuma balsų nutarta priimti pasiūlymą, ty. kuoveikiaus darbininkams pertraukti streiką.

Žaibo greitumu žinia apie tai pasiekė visus šalies kraštus. Visi lengviau atsiduso.

Ir tuojaus po to visų anglekasių distriktų lokalėms unijoms mušta telegramos apie balsavimų paskelmę su įsakymu visiems organizacijos nariams tuojaus pertraukti streiką ir gryžti darban.

Taippat pranešta, jog apie streiko atšaukimą smulkmenos ir prezidento Wilsono pasiūlymų išaiškinimai kuoveikiaus bus išsiųsti unijoms.

Pakilo Lewiso asmuo.

Už streiko pabaigimą daugiausia pasidarbavo anglekasių organizacijos veikiantysis prezidentas Lewis.

Šiandie jo asmuo gana augštai pakilo tarpe didžiumos anglekasių. Juo nepatenkinti tik radikalai. Bet šitų yra nedaug.

Žinovai tvirtina, jog su 14 nuoš. daugiau užmokesties anglekasiai per metus laimėjo apie 70 milijonų dolierių viršaus.

Sakoma, jog į porą savaičių anglių bus užtektinai ir tuomet pasibaigs nepakenčiami suvaržymai.

JUGOSLAVIJA SUTRAUKIA KARIUOMENĘ DALMATIJON.

Iškalno apsisaugojama prieš italus.

Vienna, gr. 11. — Iš Agram pareina žinių, jog pirmasis ir ketvirtasis jugoslavių armijos korpusai maršuoja ant Dalmatijos ir šiaurinės Albanijos.

Serbijos (Jugoslavijos) vyriausybė, sakoma telegramose, tą faktą paaiškina tuo, jog norima prieš Italijos okupaciją apdrausti Dalmatiją ir Albaniją. Kaip vienur, taip kitur jugoslaviai pasirengę kraują lieti.

JAPONIJA PERKA VOKIEČIŲ ORLAIVIUS.

Berlynas, gr. 11. — Japonijos vyriausybė užsakė Vokietijoje padirbdinti du milžiniškus orlaivius, tinkamus karės tikslams, su visomis reikalingomis prietaisomis, kokios išrasta buvusios karės metu.

Už orlaivius Japonija užmoka gerus pinigus. Svetimos viešpatijos naudojasi vokiečių mokslu, įgytu karės metu.

NIEKO NEIŠĖJO IŠ TARYBŲ SU SOVIETŲ RUSIJA.

Londonas, gr. 11. — Vyriausybės paskelbta, jog Anglija nesusitaikiusi su sovietų Rusija nelaisvių susimainymo klausime.

BULGARIJA PAREIKALAUS IŠDUOTI SAVO KARALIŲ.

Buvęs karalius su kitais bus teisiamas.

Geneva, gr. 11. — Iš taikos konferencijos, Paryžiuje, per čia Sofijon pravažiavo bulgarų premjeras Stambulewsky.

Pasikalbėjime premjeras pasakė, jog Bulgarija kuoveikiaus pareikalaus išduoti buvusį karalių Ferdinandą, kurs šiandie apsigyvenęs Ungarijoje.

Buvęs karalius su buvusiais ministeriais bus teisiamas už išdavimą Bulgarijos, intraukiant šalį pragaištingon karėn.

"SAUSIESIEMS" NEVYKSTA.

Washington, gr. 11.—Columbia distrikto augščiausian teisman buvo paduota peticija, kad ateinančiais metais neturėtų veikti visatina prohibicija Suv. Valstijose. Peticijoje buvo pasakyta, jog konstitucijos amendmento neratifikavo 36 valstijos, nes iš jų kelios ratifikavimą turės patvirtinti referendumu.

Peticiją buvo padavęs Robert A. Wideman iš Port Jarvis, N. Y.

Teismas peticiją atmetė pareikšdamas, jog nesama jokio pamato kabinėties prie prohibicijinio amendmento.

VOKIEČIŲ VALDŽIA ATLYGINA LAIVŲ SAVININKAMS.

Vokietijoje rekvizuojami gyvuliai talkininkams.

Berlynas, gr. 11. — Po armističijos talkininkai paėmė daugelį vokiečių prekybos laivų. Šiandie tad tų paimtų laivų savininkai dirbdina kitus laivus. Naujiems laivams jie sakosi išleido jau apie 400 milijonų dolierių.

Tas išlaidas laivų savininkams sugrąžina vyriausybė. Ji pažadėjo padengti ir daugiau išlaidų iš viešpatijos pinigyno, bi tik daugiau laivų butų pagaminta.

Po Vokietiją renkami galvijai.

Sulig taikos sutarties, Vokietija talkininkams turi pristatyti didelę kiekybę visokių gyvulių ir galvijų, kaipo atlyginimą.

Tuo tikslu vyriausybė po visą Vokietiją išsiuntinėjo agentus. Tie surašinėja gyvą inventorių.

Talkininkams vokiečiai turi pristatyti daugelį melžiamų karvių, avių ir ožkų.

Imama be atlyginimo.

Daugelis vokiečių ukininkų atsisako atiduoti paskutinių savo karvių. Jie karves nori pamainyti avimis arba ožkomis.

Tuos gyvulius vyriausybė rekvizuoja ir nežada net atlyginimo. Bet dar paskelbta visa eilė bausmių, katrie paskirtu laiku nepristatys gyvulių nurodyton vieton, arba atsisakys duoti.

PERMAŽA LAIKRAŠTINĖS POPEROS.

Laikraščiai išleidžiami be paskelbimų.

Pittsburgh, Pa., gr. 12. — Laikraštinės poperos stoka palietė kuone visus vietos laikraščius. Kai-kurie laikraščiai tad išleidžiami be paskelbimų, kad skaitytojų nepalikti be žinių.

DAUGIAU JAPONŲ KARIUOMENĖS SIBERIJON.

Washington, gr. 12. — Gauta oficijalių žinių iš Vladivostoko, jog Japonija siunčia daugiau kariuomenės Siberijon.

RUMUNIJA TURI NAUJĄ KABINETĄ.

Bucharestas, gr. 11.—Rumunijoje veikia naujas ministerių kabinetas. Premjeru yra Alexander Viada, buvęs narys atstovybės taikos konferencijoje. Vidujinių reikalų ministeris yra gen. F. Averesco, gi karės —gen. Raspanau.

Premjeras Viada yra podraug ir užrubežinių reikalų ministeris.

Galimas sukilimas prieš lenkus Lietuvoje

Prancuzai pripažino Lietuvos atstovą Paryžiuje

LIETUVIŲ EGZEKUTIVIO KOMITETO PRANEŠIMAS.

Lietuvių Egzekutivis Komitetas Washingtone gavo tokią kablegramą iš Paryžiaus nuo p. Balučio:

Patikrinta prirodymais, jog daugelis Lietuvos dvarininkų dalyvauja žinomuose pulkininko Avalovo-Bermondto veikimuose, pristatydami jam reikalingų žinių, maisto ir net kareivių. Lietuvos vyriausybė imasi priemonių prieš dvarininką Roppą ir kitus.

Užimtose Lietuvos teritorijose lenkai paskelbė nuodugniausią visokių daiktų rekviziciją. Tų teritorijų gyventojai stovi ant slenkščio visatino sukilimo prieš lenkus.

Bolševikai gruodžio 1 buvo užatakavę lietuvių frontą, bet antrytojaus buvo atblokšti. Bolševikams nepavyko persimesti per Dauguvą Lietuvos šonan.

Prancuzų vyriausybė p. Lubič-Miloša pripažino Lietuvos atstovu Paryžiuje.

Amerikos lietuvių atstovas kun. Dobužis, išlydėjęs paskutinį laivą Lietuvon pasiliks prie musų pasiuntinybės Paryžiuje. Kiti veikiai iškeliaus Kaunan.

LENKAI ŠAUDO PROFITERININKUS.

Paderewski grumoja visiems.

Krakovas, gr. 12. — Sulig teismo nusprendimo čia sušaudytas M. Brotheim. Jis buvo atrastas kaltas pasisavinime ir pas save laikyme nemažai ir pas save laikyme nemažai maisto, skiriamo lenkų armijai.

Premjeras Paderewski paskelbė, jog lenkų vyriausybė aštriai apsieisianti su visais profiterininkais, ypač ne-lenkais.

SUV. VALSTIJOS ATSISAKO NUO VEIKIMO SIBERIJOJE.

Apie tai praneša japonų laikraštis.

Honolulu, gr. 11.—Iš Tokyo pranešta, jog tenai japonų laikraštis Nippu Jiji paskelbė štai ką:

Suv. Valstijų vyriausybė painformavo Japoniją, jog Amerika atsisako tolesniai veikti Siberijoje. Taigi toliaus neduosianti jokios pagelbos nei admirolui Kolčakui.

Iš Irkucko į Tokyo pranešta, jog geležinkelių amerikoniška komisija, kurios priešakyj stovi inž. Stevens, apleidžia užimamas vietas Siberijoje.

New York, gr. 11. — Čia aną dieną atplaukė prancuzų garlaivis Brittania. Tarpe pasažierių susekta vienas sergąs raupliėmis. Todel valdžios įsakymu visi pasažieriai ir visa įgula pačiepyta.

BOLŠEVIKAI GRUMOJA SIBERIJAI.

Tas pakelia nerimavimą japonuose.

Washington, gr. 11.—Čia patirta, jog vietos japonų ambasadorius Shidehara yra atlikęs keletą konferencijų su valstybės sekretoriu Lansing.

Pasakojama, jog tos konferencijos yra surištos su bolševikų veikimu Siberijoje. Bolševikai tenai taip smarkiai pažangiuoja, kad Japoniją apima baimė.

TURIMA $130,000,000 NUOSTOLIŲ JURĖSE.

Washington, gr. 11. — Karės metu Suv. Valstijos jurėse panešė $130,000,000 nuostolių. Į šituos nuostolius priskaitomas ir vokiečių nuskandintas garlaivis Lusitania.

Sakoma, jog Suv. Valstijos tuos nuostolius atgaus nuo Vokietijos.

Vokiečiai Maištus Kelia Pabaltijoje

Iš taikos konferencijos Dorpate

PENKI KAREIVIŲ TRAUKINIAI ATGAL SUGRYŽO.

Pranešama, nužudytas prancuzų oficieras.

Ryga, gr. 9 (Suvėlinta).—Iš rytinės Prusijos apturima baimingų žinių. Penki traukiniai su vokiečiais kareiviais, katrie tomis dienomis apleido Lietuvą, sustojo Tilžėje ir kareiviai atsisakė gryžti Vokietijon, sulig pirmiau padarytos sutarties su lietuviais ir talkininkų komisija.

Paskui iš tų keturi traukiniai sugryžo į Memelį (Klaipėdą) iš kur išnaujo ima grumoti Lietuvai ir Latvijai.

Tos vokiečių kariuomenės vyriausioji stovykla yra Karaliaučiuje. Sakoma, jog kareiviai atsisakę gryžti Vokietijon sulig įsakymo iš tos stovyklos.

Vokiečių žiaurumas.

Tomis dienomis baigiasi nustatytas laikas, kuomet Lietuvoje neturi likti nei vieno vokiečių-rusų kareivio. Tad prieš apleidimą Lietuvos tie kareiviai tiesiog žvėriškėja. Vienur-kitur jų buriai pakelia maištus, žiauriai apsieina su civiliais gyventojais.

Talkininkų militarinės misijos narius Šiauliuose užpuolė vokiečiai kareiviai. Pranešama, jog nužudytas vienas prancuzų oficieras. Kiti talkininkų oficierai buvo priversti apleisti miestą.

Talkininkų militariniai atstovai Rygoje nuomoniauja, jog tai busiąs vokiečių reakcijonierių darbas. Vokietija karės metu neteko didelių plotų vakaruose. Tad dabar per peilį vokiečiai mėgina atsigriebti rytuose.

Ve kodel jie žvėriškėja. Tai paskutinės jų pastangos.

Pavojus Pabaltijai.

Jei vokiečių-rusų kareiviai grąžinami atgal Lietuvon, galimas daiktas, kad su tais kareiviais galės išnaujo sugryžti ir jų buvęs vadas gen. von der Goltz.

Tuomet dar labjaus susipainiotų Pabaltijos problema.

Nes reikia atsiminti, jog be to vokiečių trukšmo Pabaltijai grumoja dar rusų reakcijonieriai, paskui bolševikai ir pagaliaus lenkų imperijalistinis veikimas prieš Lietuvą. Lenkai nori siekti dar toliaus. Jiems norisi ir pačios Latvijos dalies.

Aišku kaip ant delno, kad talkininkai šiandie yra priversti neslėpti savo sumanymų Pabaltijos klausime. Bet kuoveikiaus paskelbti viešai galutiną savo politiką. Talkininkai turi pripažinti Pabaltijos viešpatijoms nepriklausomybę. Nes lukeriavimas duos karčių pasekmių.

ESTAI TARIASI SU BOLŠEVIKAIS.

Taikos klausimas atidedamas toliaus.

Dorpatas, gr. 8 (suvėlinta). —Estai su bolševikais veda taip vadinamą taikos konferenciją. Estų atstovams pavyko perkalbėti bolševikų atstovus, jog pirmiausia konferencijoje turi but tariamasi armisticijos klausime. Ir tik iš armisticijos galės išplaukti taikos tarybos.

Bolševikai nenoromis sutiko. Tad dabar vedamos diskusijos vientik apie armisticijos sąlygas. Bolševikai tikisi paskui gauti progos tarties taikos klausime. Bet estai neprielankiauja taikai.

BOLŠEVIKAI ATNAUJINA ATAKAS ESTONIJOS FRONTE.

Estai visur stipriai laikosi.

Revelis, Estonija, gr. 11. — Narvos fronte bolševikai atnaujino ofensyvą prieš estus.

Po smarkaus artilerijos veikimo bolševikų kariuomenė atliko net dešimtį nuožmių atakų keliose vietose.

Anot oficijalio estų pranešimo, visos atakos tečiaus atmuštos. Bolševikai, kaipo atakuojantieji, panešę didelius nuostolius.

APSAUGOTI NEPRIKLAUSOMYBĘ.

Londonas, gr. 11. — Estonijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Ukraino, ir Baltgudijos atstovai Dorpate turėjo konferenciją, kurioje išreikšta prielankumas visoms toms viešpatijoms padaryti militarinę ir politikinę santarvę su tikslu apsaugoti savo nepriklausomybes.

Apie tai čia apturėta žinių iš Kauno.

AUSTRALAS LAKUNAS LAIMĖJO $50,000 DOVANĄ.

Port Darwin, Australija, gr. 11.—Kapitonas Ross Smith, Australijos lakunas, pirmutinis atskrido čia lėktuvu iš Anglijos.

Už tai jis laimėjo $50,000 dovanų, kokias paskyrė Australijos vyriausybė.

Lakunas Smith 11,500 mylių oru kelionę atliko per 30 dienų.

LATVIŲ KARĖS GROBIS.

Londonas, gr. 12. — Latviai praneša, kad jie nuo vokiečių-rusų Kurše paėmę: 40 armotų, 200 kulkasvaidžių, šarvuotą traukinį, lėktuvų ir 10 bevielio telegrafo stočių.

"DRAUGAS"
LITHUANIAN DAILY FRIEND
Published Daily Except Sundays by
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.
TERMS OF SUBSCRIPTION
One Year $5.00
Six Months $3.00
Thursday's Edition $2.00
At NEWS-STANDS 2c A COPY
Advertising rates on application

LIETUVIŲ KATALIKŲ DIENRAŠTIS
"DRAUGAS"
Eina kasdieną išskyrus nedėldienius.
PRENUMERATOS KAINA:
CHICAGOJ IR UŽSIENYJE:
Metams $6.00
Pusei Metų 3.50
SUV. VALST.
Metams $5.00
Pusei Metų 3.00
Prenumerata mokasi iškalno. Laikas skaitosi nuo užsirašymo dienos ne nuo Naujų Metų. Norint permainyti adresą visada reikia prisiųsti ir senas adresas. Pinigai geriausia siųsti išperkant krasoje ar exprese "Money Order" arba įdedant pinigus į registruotą laišką.

"Draugas" Publishing Co.
1800 W. 46th St. Chicago, Ill.
Telefonas McKinley 6114

Moterų Lygybė.

Sakoma, kad Kynuose esanti Konfucijaus religija. Iš tiesų-gi tenai labiausiai yra prasiplatinusi Buddos religija ir keletas kitų. Konfucijaus ir Lao-Tse mokslai yra savi, o buddizmas ir kiti toki yra atgabėnti iš svetur.

Buddos religija sako, kad paskutinis žmogaus tikslas esąs **nirvanna**. Niekas gerai nežino, kas ta nirvanna. Mokslininkai spėja, kad esąs visai tuščias niekas, arba nieko nėsą daugiau kaip tik žodis. Konfucijaus mokslas, nors vadinasi religija, bet, sako, nieko nežinąs apie Dievą. Kadangi buddizmas ir Konfucijaus mokslas yra labiaus už kitas pažvalgas praplitę Kynų tautoje, tai turime sakyti, kad ta tauta labiausiai yra persiėmusi brangiomis ir musų laisvamaniams pažiuromis. Dievo nepripažįsta nei kyniečiai nei mųs laisvamaniai.

Skirtumas yra tas, kad Kynai jau suskubo suderinti visuomenės gyvenimą su laisvamanijos pažiuromis, o mųs laisvamaniai dar nesuskubo. Norint žinoti kaip laimingi bus Europos ir Amerikos žmonės, kuomet jose laisvamaniai įvykįs savo pažvalgas, reikia dirstelėti į Kyniją. Tas dirstelėjimas ypač naudingas yra moterims.

Kyniečiai yra praktikos žmonės. Jie žiuri į dalykus ir mato, kaip dalykai yra; delto jie pripažįsta, kad moteriškos yra silpnesnė už vyrą. Kynai daugiausiai pelno gauna iš sunkenybių nešiojimo. Moterys negali tiek sunkenybių atkelti, kiek vyrai, delto jos mažiau užpelno pinigų. Žmonėms netikintiems į Dievą pinigas yra brangiausias už viską. Moterys mažai tinka pelnyti tai brangenybei, todel praktiški kyniečiai nenori dėti daug lėšų joms auginti. Užgimusias mergaites jie žudo, tiesa, ne visas, nes be jų nei bernaičiai negema. Tai-gi žemiausieji ir skaitlingiausieji žmonių luomai mergaičių augina tik nedidelį nuošimtį, o kitas žudo. Tame atvejyje minėti kynai apseina, kaip Lietuvos ukininkai su šunukais ar kačiukais.

Nukeliavę į Kynus katalikų misijonoriai ima tas žudymui paskirtasias mergaites. Tėvai žudytojai mielu noru atiduoda. Bet misijonoriai neturi tiek lėšų, kas galėtų visas išmaitinti. Kun. Teodoras Van Oijen, niderlandas, šaukiasi, kad Amerikiečiai pagelbėtų pinigais.

Katalikų Bažnyčia Amerikoje bando tą reikalą aprupinti taip, kad neprigulėtų vien nuo atsišaukimo kokio nors misijonoriaus. Tam tikslui kiekvienoje vyskupijoje yra paskirta viena diena rinkliavoms, kurios eina Misijų reikalams.

Šitas mergaičių išpirkimas turėtų pirmiausiai rupėti moterų organizacijoms. Bažnytinių rinkliavų tam tikslui neištenka, nes mergaitės Kynuose gema ir žuva kasmetai tukstančiais. Misijose netelpa nei šimtai, del lėšų stokos. Amerikietės jau sudarė tam tikrą organizaciją M. A. C. W. tat yra Missionary Association of Catholic Women, (Katalikių Moterų Misijinė Draugija).

Mes dar negalime daryti panašios organizacijos, bet reikėtų, kad nors misijų kolektos musų bažnyčiose butų nenudžiuvusios. Tuomi turėtų pasirupinti ypač moterys, nes tai jų lyties reikalas. Jos taip-gi turėtų suprasti prie ko eina moterys tautoje, kur Dievo vietą užima pinigas.

Nejaugi švinas virsta auksu?

Amerika yra pirkliškų stebuklų šalis. Kas negalima skelbti senoje Europoje, tas gerai eina Amerikoje. Čia "mokslininkai" išranda bežidžionių žodyną, čia gydytojai skelbia, kad senus vyrus padarą jaunais; čia pasaulio pabaiga nustatyta ant 17 gruodžio, 1919 metų, čia galima pirkti Lietuvos nepriklausybę iš vieno laikraštininko už 60 tukstančių dolierių, čia galima ir šviną paversti auksu.

Indomiausia, kad pastarasis išradimas įvyko Anglijoje, o žinia apie jį pareina iš Prancuzijos. Nors metalų prigimties ištyrimas priklauso Chemijos mokslui, bet tą naująjį išradimą skelbia astronomas. Tas ponas yra pranceuzas, bet jis vadinasi Nordman. Vokiečių kalboje Nord reiškia šiaurius. Mann reiškia žmogų. Prancuzų kalboje nėra žodžio Man.

Tos visos žinios jau šiektiek palengvina suprasti naujo išradimo vertę. Bet reikia pažiurėti kas išrasta?

Išrasta-gi yra, kad naugė vadinama radium, darosi iš naugės vadinamas uranium. Tiesa pasakius, tas išradimas jau yra keturiolika metų senas ir išradėjas Curie jau senai ilsisi kapuose.

Dabar anglas Rutherford, pasinaudodamas p-no Curie išradimais, išrado kaip galima suskaldyti atomą. Tiesa, jis nesuskaldė nei aukso nei švino atomą, bet vandengimio atomą. Vandengimis yra bendra oro ir vandens dalis. Ji iš grekų kalbos lotyniškai vadinasi hydrogenium. Ką tas vandengimis arba hydrogenius turi bendra su švinu ir auksu, to mums tamsuoliams nereikia žinoti.

Bet mes turime tikėti ponu Nordmann, kad p. Rutherfordui suskaldžius vandengimio atomą, galima bus skaldyti taip-gi ir švino atomus, ir kad skaldomieji švino atomai pavirs aukso atomais. Daugiau mums nieko nei nereik.

KOVA UŽ SEINUS.

("Draugo" korenpondencija).

Vokiečiams atsitraukus iš Seinų apskričio vietiniai lietuviai smarkiai susiagitavo prieš naująją demarkacijos liniją, už kurios turėjusi buk atsidurti ir "sostinė" Seinai. Atvažiavo premjeras M. Šleževičius. Buvo didelė manifestacija Seinuose ir Punske. Tai buvo utarninkas ir sereda. Aš baigiau savo reikalus, susidėjau daiktus ir subatoj iš ryto ketinau važiuoti į Kauną, iš ten-gi toliau. Tik štai iš pėtnyčios į subatą naktyje ateina lenkai. Didelis mušis lig 6 val. ryto.

Lietuviai nepalikę užmuštų pasitraukia į Lazdijus. Mane lenkai areštuoja, bet greitai paleidžia. Iš nedėlios į panedėlį 4 val. ryto pasigirsta šuviai. Lenkai strimagalviais bėga. Lietuviai šaudo bėgančius ir užsilikusius partizanus lenkus. Žuvo Domoslavskis ir Miščinskas su Gerveliu. Šiuodu pastaruoju abu ukininku, o pirmasis vaistininkas. Krito taipgi keletas miestiečių, kurie atėjus lenkams buvo apsiginklavę. Tapo užmušta apie 60 lenkų partizanų.

Po tos operacijos lietuviai neužpulti lenkų vėla pasitraukė. Aš taip-gi išvažiavau. Sekančiame ketverge lietuviai dar geriau susiorganizavę inėjo į Seinus. Rado stiprų pasipriešinimą. Septynias valandas pakovojus gatvėse lietuviams netenkant šovinių prisiėjo trauktis atgal. Po to lenkai užėmė demarkacijos liniją ir, kaip jie pratę, vietomis nuėjo toliau. Jie esą net Leipalingyje, bet Kuciunuose nesama.

Antrąsyk inėję į Seinus lenkai labai nuožmiai elgėsi su lietuviais. Kun. kanauninką Aleksandrą Grigaitį areštavo, pristatė prie sienos ir iš karabinų mierijo. Lenkai darė kratas pas kunigus ir pas patį vyskupą. Pavargėlių ir našlaičių prieglaudas išdraskė, paėmė karves, maistą ir kitą turtą. Našlaičiai esą išdalinti žmonėms.

Lietuvių gimnazija Seinuose buvo labai gražiai pradėjusi mokslo metus. Pirmoji bernaičių klesa turėjo septyhias dešimts mokinių. Ketinome daryti parolelę klesą. Dabar-gi nežinia kaip bus. Mergaičių taippat buvo daug privažiavusių.

Musų vyskupas pasirodė su drąsiais protestais prieš nedorus lenkų darbus.

Antrukartu inėję į Seinus lenkai ieškojo kerštо už savuosius. Esąs užmuštas Lipšicas (žydas). Tai lenkai padarę už Domoslawskį. Kaszin kaip ir mudviem butų buvę (t. y. šio laiško autoriui ir kun. J. Laukaičiui). Ir pirmą kartą suareštavęs mane "lapserdokas" tarė: "A teraz, obywatelu, prowadz mnie do swego kamrada Laukaitisa." (O dabar, pilieti, vesk mane prie savo kamrado Laukaičio). Kada paskui lietuviai grįžo, mačiau tą ponelį negyvą gatvėje su perskelta galva.

Išvažiuodamas iš Kauno rugsėjo 19 d., 1919 m. girdėjau, nuo Gurvičiuko, buk dabar Seinuose keturiolika vietinių lenkelių milicijantauja, buk pusė gyventojų išbėgiojo, ir buk nėsą nei lenkų kareivių. Viskas trigubai pabrangę.

Man atvykus į Paryžių vėla kilo susirupinimų delegacijai del Suvalkijos. Laikraščiai, kaip anąsyk, taip ir dabar, pranešа neaiškiais žodžiais apie naujus neva Lenkijos rubežius. Delegacija negali nieko sužinoti: nuo jos viską slepia. Tuom tarpu laikraščiai rašo neįtikėtinus dalykus. Beveik visa Suvalkija priskiriama prie Lenkijos.

Tečiaus paaiškėjo, kad *Suvalkijos* varde reikia suprasti vien tik Suvalkų apskritį, nuo kurio nedidelė dalis atskiriama Lietuvai. Kitose Suvalkijos vietose ribos einančios paskutine demarkacijos linija. Išeina, kad Seinai tektų lenkams.

Bet aš noriu spėti kitaip, butent, kad Seinų klausimas dar vis-gi nėra galutinai nuspręstas. Perdaug apie jį sudaryta triukšmo. Jeigu tas klausimas butų nuspręstas, tai pranceuzų laikraščiuose, kur lenkai mėgsta trijumfuoti, tuojaus butų parodyta apie tą lenkų laimėjimą, ypač kad tie patys laikraščiai yra parašę apie lenkų laimėtus Gardyną ir Brastą, kas ištikrųjų neatitinka tiesai. Aš iš to visa matau, kad lenkams toli gražu nesiseka apsibrėžti savo svajojamas ribas. Mums tik reikia nesnausti.

Manau, kad kol gyvas dar Laukaitis, tol nėra ko nusiminti del Seinų. Su Laukaičiu eina visa Dzukija, o su Dzukija eina visa Lietuva, o su Lietuva eina Čekai, Ukrainai, Baltgudžiai, Latviai, Estai ir kiti, ir kiti.

Delei šito viso Seinų klausimo esava mudu su profesorium Bilskum padavę Delegacijai, o ji Taikos Konferencijai, naują pareiškimą. Težino, kad pirmasis lietuvių pareiškimas, kurį kun. Laukaitis sustatė, nebuvo žodžių leidimas vėjais "Deja, sakome, išsipildė tat visa, apie ką pirmiau perspėjome. Seinuose įvyko didis kraujo praliejimas. Tokių baisenybių Seinai nebuvo patyrę nei per visą didįjį karą."

Dzukijoje bando dabar garsiau darbuotis kunigas Juozaitis. Jis surinko apie tris šimtus partizanų ir norėjo juos vesti ant Seinų, bet politikai sudraudė.

Kunigas Jurgis Narjauskas, Seinų kapitulos kanauninkas, tapo paskirtas Lietuvos atstovu prie Šv. Tėvo. Susitaręs su Lietuvos vyriausybe apie savo atstovavimą Ryme, gavęs įgaliojimus nuo Lietuvos vyskupų kun. Narjauskas iškeliavo į Rymą.

Paryžiuje jis buvo rugsėjo 27 d., 1919 m. Apsistojo viešbutyje Bellevue prie Avenue de l'Opera. Čion musų atstovas užkliuvo, nes italai nenorėjo vizuoti jo paso. Vietinė Italijos misija telegrafavo į Rymą. Kun. Narjauskas turėjo laukti atsakymo. Prielankus atsakymas galutinai atėjo ir kun. Narjauskas spalio 13 d. jau buvo Ryme.

Kun. Jurgis Narjauskas yra gimęs Vilkaviškio parapijoje apie 1875 m. Išėjęs mokslus Marijampolės gimnazijoje 1893 m. įstojo į Seinų seminariją. Ją pabaigęs 1898 m. jis įsišventino kunigu ir išvažiavo į užrubežį mokintis teisių. Teisių skyriuje Rymo universitete Gregorianum, kun. Narjauskas gavo civilės ir bažnytinės teisės daktaro laipsnį 1901 m. Per tris metus budamas Ryme jaunas kunigas gražiai išmoko itališkai kalbėti. Pabaigęs ten mokslus dar pervažiavo per keletą kitų universitetų pažiurėti, kaip tenai eina mokslas. Ilgesnį laiką kun. N. užtruko Friburgo universitetė teisių skyriuje.

Parvažiavęs namo jaunas daktaras trumpai pabuvo vikaru, paskui tapo vyskupo sekretorium ir konsistorijos regensu. 1914 m. jis tapo pakeltas garbės kanauninku, o kiek vėliau tikruoju kapitulos kanauninku. Vyskupui Karosui bevargstant po svetimus kraštus karės metu, kun. Narjauskas buvo artimiausiu vyskupo pagelbininku ir patarėju. Nuo 1915 m. iki 1916 m. gyveno Petrograde ir 1916 m. drauge su vyskupu grįžo į Seinus.

Savo žinojimu teisių, savo diplomatiškais gabumais kanauninkas Narjauskas pereina kitus Lietuvos diplomatus.

D-ras Taviškis.

Galiu pasidalinti su Jumis malonia žinia, kad nuoai jau gal ant visados pasibaigs lenkų obalsis kaslink Lietuvos, kuri anot jų turėjusi *"omne bonum per Polonos."* Musų atstovas čionai vakar buvo pas Kard. Gasparri, o šiomis dienomis bus priimtas Šv. Tėvo, ir taip lenkų šunybėms ir melui vis-gi ateis galas.

Kun. K. Prapuolenis.

KADIŠIUJE LIETUVIAI SUMUŠĖ LENKUS.

("Draugo" Korespondencija).

Iš 11 į 12 spalių, Lietuvos kareiviai nąkčia užpuolė Kadišiuje esančius lenkų kareivius. Lenkų krito dešimts ir sužeistų buvo apie 30. Iš paimtų jų poperų matyti, kad jie buvo ketinę eiti tolyn į Lietuvą.

Kadišius yra kaimas už Kapčiamiesčio (Seinų apskričio) prie plento į Gardyną važiuojant. Pagal paskutinę demarkacijos liniją tas kaimas turi buti Lietuvos pusėje. Kadangi lietuvių kareivių čia nebuvo, tai lenkai atėję ėmė savaip šeimininkauti ir buvo besirengią stumtis tolyn. Dabar lietuviai juos nugalėję išvijo už demarkacijos linijos. Lietuvių tame mušyje žuvo tik vienas kareivis.

Lenkai užėmę Seinus išvarė iš Seinų Seminarijos profesorius ir klierikus. Dabar (17 spalio 1919) nori išvaryti iš Seinų ir vyskupą J. M. Antaną Karosą. Vyskupui jau esą įsakyta išvažiuoti, bet iki šiol (17 spalio) dar nėra apleidęs savo vietos.

D-ras J. T.

SPAUDOS DRAUGIJOS VALDYBA.

Pirmininkas Kun. F. Kemėšis, E. 381 Westminster ave., Detroit, Mich.
Vice-Pirmininkė Monika Gurinskaitė, 3347 Auburn ave., Chicago, Ill.
Sekretorius Kun. V. Kulikauskas, 2327 W. 23-rd pl., Chicago, Ill.
Iždininkas Kun. F. Kudirka, 2327 W. 23-rd pl., Chicago, Ill.
Iždo globėjas I. Nausėdas, 917 W. 33-rd str., Chicago, Ill.
Literatiškas patrėjas Kun. P. Bučys, 2634 W. Marquette Rd., Chicago, Ill.

Visa kas butų gera, jei nebutų skirtumo tarp vandengimio ir švino, ir jei suskaldytas švino mažytis gabalėlis (atomas) negalėtų virsti niekuomi kitu tik auksu.

Dienraščio raštininkai dar geresnį daigtą išrado: auksą gamina visai be švino. Tik ima ir parašo straipsnį apie švino virtimą auksu ir už tai gauna pinigų. Žmonės griebia pirkti tuos laikraščio numarius ir sudeda varinių pinigų. Jeigu jų kruva žymi, tai juos galima išmainyti auksu. Šitas budas pasigaminti auksą iš tuščio nieko yra kur kas geresnis.

Ar žinote, kur Jusų Inkstai Yra?

Jei jaučiate, kur Jus inkstai, tai liudija, kad jie nėra tvarkoje. Jei taip, tai Rugsėjis yra Jus mėnesis. Mėnesis Rugsėjis buva tiktaikartą į metus.

Vengrijos kioniuose prie Karpatų kalnų auga žolės ir šaknelės, iš kurių tų apielinkių gyventojai pagamina arbatą ir geria ją kas rytas ir vakaras rugsėjo mėnesyje, kad išgydytų inkstus ir šlapinimosi puslę, kad sustiprintų inkstus ir padėtų jiems perkosti kraują ir apvalyti jį nuo nereikalingų ir uždegančių dalelių. Ne tiktai žmonės taip gydosi, bet taip gydo arklius ir kitokius naminius gyvulius.

Tos žolės ir šaknelės yra tiesiog stebėtinos tiems, kurie kenčia persėjimą ir deginimą, nusišlapinant, kurie kenčia nuo užstojimo šlapumo, nuo akmenų, puslės slogos, uždegimo, skausmo strenose ir t. t. Mes nežinome, delko nuo tų žolių tokios nepaprastos pasekmės, bet yra ištirtu gesnio ir galingesnio įrankio pergalėti dalyku, kad nėra nieko pasekmininkesnių ligas ir užlaikyti organizmą liuosą, nuo visokių rukščių, o labjausia nuo rukštes šlapume. Iš tų žolių ir šaknelių Kemikas N. C. Partos sudarė **Partoherb**, iš kurio darosi arbata ryte ir vakare apvalyti, sustiprinti ir atšviežinti inkstus ir puslę. Partoherb yra gamtos dovana kenčiantiems nuo inkstų ir puslės ligų, yra jis gamtos dovana tiems kuriems ir rantems tos dovana tiems, kuriems reikia su šlapumu prašalinti ir kitokią nereikalingą medžiagą, pakliuvisią į šlapinimosi organus. Yra jis gamtos prezentas tiems pašjentams, kurie kenčia nuo šlapumo rukšties, yra gamtos dovana kenčiantiems nuo smilčių, akmenų, tiršto ir netyro šlapumo. Partoherb kainuoja 1 dol. už didelę dežę, o šešios dežės tiktai 5 dol. pas Kemiką N. C. Partosą, 160 Scenod Ave., New York.

Visoki Partoso specijališkumai turi tą nuopelną, kad negali buti pamėgdžiojami, nes yra geriausi, kokius tiktai mokslas galėjo padaryti.

(Apgr.)

KALEDOMS DOVANOS!

Artinasi Kalėdos — siųsite saviemsiems dovanų — neužmirškite savųjų — Lietuvoje — jau kelias, ypač laikraščiams seniai į ten atdaras —

1. **Užrašikite jiems dienraštį "DRAUGĄ."**
   Metams už $6.00
   Pusei metų $3.50
2. Graži ir labai Kalėdoms tinkama dovana — maldaknyge — "Ramybė Jums."
   Minkštasis morocco apd. auksuoto $3.50
   Skureles apd. 2.50
   Audeklo apd. 2.00
3. Gražių paveikslėlių su linkėjimais, kiti su maldėle su persiuntimu ..... 5c.
   10 su persiuntimu ..... 20c.
   100 su persiuntimu $1.20
   Kita rųšis paveikslėlių didesnių ir gražesnių —
   1 su prisiuntimų ..... 7c.
   10 su prisiuntimų ..... 30c.
   100 su prisiuntimų $2.00

Mažesniems užsakymams galima siųsti krasos ženklelius.

"DRAUGAS" PUBLISHING CO.
1800 W. 46-th St., * * * Chicago, Ill.

Lai Plevesuoja Veliava
...Kiekvieno Lietuvio Namuose...

Nėra gražesnio daikto papuošti lietuvio namą kaip ženklas jo prigimto krašto,—to krašto kuris po tiek ilgų metų vergijos vėl atgimė, liko liuosas.

Ilgą laiką mes abejojome kokia ištikrųjų yra Lietuvos vėliava. Dabar tikrai žinome. Jonas E. Karosas ir Jonas J. Romanas grįždami iš Lietuvos parvežė tikrą Lietuvos Valstybės vėliavą. Ta vėliava kuri dabar plevėsuoja po visas dalis laisvos Lietuvos.

Tų vėliavų galima gauti visokių, gražių ir dar gražesnių—ir už žemą kainą. **Tuojaus užsisakyk** prisiųsdamas savo užsakymą su pinigais adresu:

"Draugas" Publishing Co.
1800 West 46th Street, Chicago, Ill.

VĖLIAVŲ KAINOS:

No 2. Šilkinė; 12x18 colių; ant lazdutės su paauksuota viršune $1.00

Už prisiuntimą mes užmokame.

Draugijoms, Komitetams, Krautuvninkams ir Agentams perkant daug, duodame nuošimtį.

Šiuomi prisiunčiu $.....ir meldžiu man prisiųsti vėliavą No.....su ta išlyga, jei man vėliava nepatiks galiu grąžinti atgal ir gauti savo pinigus.

Vardas, pavardė.....

Adresas .....

Miestas .....

LENKAMS UŽĖJUS.

Areštavo Seinų Seminarijos Profesorius ir Vyskupą.

Spalio 2 d., 1919 m., lenkų okupacijos valdžia suėmė Seinų kunigų seminarijos profesorius, drauge su klierikais, sugrįžusius po vasaros atostogų ir pradėjusius mokslo darbą, ir tuojau nakčia, nežinrėdama nei vyskupo protestų, nei Bažnyčios kanonų, su kareivių eskorta išvežė už demarkacijos linijos. Savo neteisėtą pasielgimą jie teisina tuo, kad profesoriai ir auklėtiniai esą susirinkę neturėdami nuo lenkų karinės valdžios leidimo eiti per demarkacijos liniją. Tuo tarpu grįždami po vakacijų profesoriai ėjo per demarkacijos liniją ne slapta, bet viešai lenkų kareivių ir karininkų leidžiami, nes nebuvo jokio specijalaus uždraudimo grįžti gyventojams į savo gyvenamąsias vietas, tai-gi seminarija susirinko visai teisėtu budu po vasaros atostogų ir ramiai pradėjo tęsti savo darbą. Aišku todel, kad tas lenkų teisinimasis tai paprasta jųjų veidmainystė. Jiems ištikrųjų rupėjo išnaikinti seminariją, kaip ir kitas lietuvių kulturines įstaigas, kad parodyti pasauliui, buk Seinai tai grynai lenkiškas miestas. Delto, kaip tik inėjo pabaigoje rugpjučio mėnesio į Seinus, tuojau uždarė visas pradedamąsias lietuvių mokyklas, išvaikė vyrų ir mergaičių gimnazijas, barbariškai naikindami ir užgrėbdami jų daiktus; išplėšė ir sunaikino iš aukų užsilaikančią lietuvių prieglaudą, globojančią suvirš šimtą našlaičių, o vaikučius išvaikė; išvežė be jokios teisėtos priežasties Seinų parapijos du lietuviu kunigu; visaip terorizavo Seinų parapijonis-lietuvius, juos kankindami ir naikindami jų turtą, trukdydami eiti į bažnyčią į Seinus ir drausdami Seinų miesto gatvėse kalbėti lietuviškai. Toks Seinų miesto valymas nuo visko, kas lietuviška, primena lietuviams žiauriausius Muravjovo—koriko ir Klingenbergo laikus. Bet neužslopins lietuvių dvasios nei veidmainingo broliškumo obalsiais pridengti barbariški lenkų pasikesinimai, kaip jos neįstengė užslopinti nei rusų-kraugerių slėgimas, nei vokiečių okupacijos metu engimas Lietuvos žmonių.

Protestuodami prieš tokį neteisėtą ir nekulturingą lenkų pasielgimą su mumis, šaukiamės kulturingųjų tautų pagelbos padėti mums apsiginti nuo lenkų-barbarų žiaurių užpuolimų!

Seimų dvasinės Seminarijos Rektorius

Kun. V. Vizgirda.

Marijampolė,
Spalio 8 d., 1919 m.

P. S. Seinų vyskupas Karosas faktiškai yra po areštu. Legijonieriai saugoja namus, kuriuose gyvena. Vaikščioti net sode jam draudžia. Likusieji Seinuose kunigai be komendanto leidimo iš miesto išeiti negali. Važiuojant prie ligonio, asistuoja legijonierius.

Rugsėjo 15 d. Seinuose atsilankė Pilsudskis. Atvažiavo automobiliu atlankyti lenkų užimtąsias naujas pozicijas. Atsilankė katedroje. Norėjo pasimatyti su vyskupu Karosu, bet vyskupas atsisakė jį priimti, pranešė sergąs. Taip Pilsudskis tuoj ir išvažiavo.

Lenkų nežmoniškas žiaurumas.

Naujai užimtose Lietuvos vietose, kaip apie Širvintus ir visu plotu Vilkmergės linkui, taip lygiai ir paskiausia užimtose dalyse Suvalkų gubernijos, apie Seinus ir Vištytį, lenkai nepakenčiamai persekioja lietuvius. Visas lietuviškas įstaigas ir organizacijas naikina. Vadus organizacijų muš te muša, plaka, jų turtą atima, ką neatima, naikina. Šiaip nuo lietuvių gyvulius, javus ir maistą rekvizuoja. Visi čia pripažįsta, kad lenkų užėjimas aršesnis negu bolševikų ir kolčakistų.

Kuom mes pasauliui taip nusikaltom, kad visi musų kraštą taip terioja? Šeši metai žudynių ir grobio! Priešas, tai priešas, bet kodel mes lenkais ir vokiečiais-kolčakais esam užleidžiami? Jau-gi alijantai pagalios nepasigalės musų krašto ir žmonių ir nesustabdys čia skerdynių? Kodel Amerika iki šiol netaria žodį, kaip Anglija? Čia bus stačiai jau ne politiškas, tik humanitariškas darbas. Lai sykį pasaulis sustabdo žudynes ir nelaimes, tegul suvaldo bent tuos, kuriuos gali ir privalėtų suvaldyti! Atminkite visi, kad pas mus išgirsti, kad tas ir tas apsirgo ir numirė, tas ir tas šiąnakt krito užmuštas, tas ir tas apiplėštas, tai paprasčiausias dalykas, gyventojai priima šaltai tokias žinias. Nervai visų atbuko. Žmonės, stabdykite mirtį ir vargą! Ypač lenkų žiaurų užsi puolimą ir žudynes stabdykite! Vilniaus gubernijoje, lenkų užimtose vietose, kaip Bolševikijoje, viskas paliko brangu, bo lenkai viską nuo žmonių atima. Čia nevien jau politikos klausimas, bet ir ekonominis, alina kraštą iš paskutinios. Kas liks iš musų žemės po tiek metų visų musų kaimynų systemačio naikinimo? Lenkai sušaudė andai nekaltai keletą žydų, tai visas pasaulis skambėjo, važiavo komisijos po komisijų dalyko tirti. O kad musų žmones, pereidami pačią Alijantų užbrėžtą liniją, tie patys lenkai systemačiai kaimas po kaimo naikina, apiplėšia ir žudo, tai, rodos, niekas nenori girdėti ir žinoti? Tuoj reikalaukite, kad, vardan teisybės, butų pasiųsta į Lietuvą tarptautinė komisija ištirti lenkų paskutinius pasielgimus Lietuvos žemelėje. Vardan teisybės ir žmoniškumo to reikalaukite.

VIDUTINĖ APŠVIETA SUVALKIJOJE.

("Draugo" korespondencija).

Suvalkijoje yra aštuonios gimnazijos, tik dar ne visos pilnos (t. y. ne kiekvienoje yra visos aštuonios klesės. Red.) Kitur Liet., be abejo, yra daugiau. Žiemą buvo kalbama, kad Lietuvoje esama apie 20 gimnazijų, tik jos ne visos buvo pilnos. Dauguma teturėjo tik po kelias kleses. Girdėt buvo, kad Kauno gub. kaikurios tapo bolševikų panaikintos. Ar jos atgijo išvijus bolševikus, nežinau. Ar šiaip ar taip gimnazijų Lietuvoje yra diktokas skaičius. Specialių mokyklų, rodos, iki šiol nėra.

Marijampolėje jau yra užsimezgęs mergaičių vienuolynas. Jam pradžią padarė pernai kun. Jurgis Matulevičius, dabartinis Vilniaus vyskupas. Vienuolynas palengva auga ir, rodos, smarkiai platinasi.

D-ras J. T.

PIRKITE LIETUVOS PASKOLOS BONUS
Draugo Ofise, 1800 W. 46 St.

LABDARYBĖS AGITACIJA.

Labdaringoji Sąjunga turi pasibrėžus apimti tik 4 valstijas, butent Illinois, Indiana, Michigan ir Wisconsin. Ateityj tikimasi išplėtoti po visą Ameriką su apskričiais tinkamose kolonijose. Ateitis parodys ar pavyks tą išpildyti. Dabar Labd. Są-ga atsišaukia į visų keturių, čia pamirėtų, valstijų lietuvius, ypatingai į gerbiamuosius klebonus ir visus veikėjus atsižvelgti į našlaičius, žustančius tautai ir nesykį pražudančius tikėjimą.

Yra daugelis lietuvių bei lietuvaičių, pasiturinčių ir trokštančių prisidėti prie bile labdarybės, o nežinančių kur ir kaip. Todel lapkričio 26 d., 1919 m., Centras nutarė siųsti veikėją į visas kolonijas, kad jis sutvertų kuopas ir darytų rinkliavas. Bet Centras turi gauti iš vietinių kolonijų užkvietimus su reikalavimu agitatorių ir kalbėtojų. Tokiu budu Centras tikisi palengvinti susiorganizuoti kuopoms visose lietuvių kolonijose, nežiurint ar jose yra lietuviškų parapijų ar ne.

Agitatoriais įgaliota šie asmenys: S. Jucevičius, 726 W. 18-th St., Chicago, Ill.; J. Šliogeris, 1314 So. 49th Ct., Cicero, Ill. Pririnkta prof. kun. Pr. Bučys, 2634 W. 67th St. (Marquette Road), Chicago, Ill.; A. Dargis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.; B. Nenartonis, 4412 S. Richmond St., Chicago, Ill.

Agitatoriai apsiėmė našlaičių naudai darbuoties veltui, be atlyginimo savo lėšų, todel prakalbos kolonijose bus teikiamos nedėldieniais.

Pirmiausia turės prakalbas sheboyganiečiai, paskui Racine, Wis. Po to bus skelbiamas maršrutas per "Draugą" sulig kolonijų užkvietimo. Kolonijos teiksis siųsti užkvietimus ant bile vieno viršminėtų agitatorių adreso.

Labdarybės nauda.

Vienas artimui naudingas darbas šiandie stovi musų akyse kaipo vienas iš svarbiausių. Tai našlaičiams prieglaudos statymas. Kas gera padaro artimui, tas jaučia save laimingu dvasioje, už ką laukia gausus užmokestis danguje, tai aiškint nereikia, todel ir neimsiu laiko.

Šale našlaičių šelpimo yra ir kitų mielaširdingų darbų, šelpimas vietinių pavargėlių parapijų reikalų aprupinimas, vienuolijų ir katalikiškų mokyklų steigimas, Tautos Fondo bei Raudonojo Kryžiaus rėmimas ir tt. Bet našlaičių šelpimas ir jų šiandieninis gelbėjimas ypatingai yra brangus ir reikalingas.

Našlaičius gali šelpti visi, pasiturintieji ir beturčiai. Todel ir yra čia ypatinga proga visiems pasinaudoti gailestingais darbais. Pasiturintieji stambiomis aukomis gali tapti garbės nariais, o beturčiai našlaičių naudai gali pasidarbuoti prigulėdami prie Labd. Są-gos kuopų, sutvertų ir tveriamų.

Labdaringos Sąjungos nariai.

Labdaringuoju nariu gali buti kiekvienas baigęs 16 metų lietuvis R.-Katalikas, pildantis savo tikėjimo priedermes, be skirtumo luomo ir lyties.

Nariai yra trejopos rųšies: a) tikrieji, b) nariai labdariai ir c) garbės (arba amžini) nariai.

Tikrieji nariai moka metinę duoklę $1.20 sykį į metus, arba po 10c kas mėnuo.

Nariai labdariai moka įsirašydami po $5.00 ir kas mėnuo po 50c.

Garbės, arba amžinieji, nariai įmoka į kuopos (draugijos) iždą $100.00. Tuos pinigus jie gali įmokėti ir dalimis: po $50.00 per du metu, arba po $25.00 per keturius metus.

Garbės nariu gali buti išrinktas kuopoje ir už nepaprastai naudingą pasidarbavimą Labd. Są-gos labui.

Lai šis atsišaukimas sužadina užuojautą pas visus lietuvius Amerikoje. Lauksime su nekantrybe atsiliepimo iš visų kolonijų veikėjų ir klebonų.

Labdarybės stovis.

Iki lapkričio 26 d., 1919 m., Labdaringos Sąjungos Centro iždas šitaip stovėjo:

Paskolinta	$8,000.00
Liberty Bonds	1,150.00
Banke čekiams	788.28
Viso buvo	$9,938.22

Centro mėnesinin posėdin susirinkusiems atstovams bei atstovėms Padėkonės Dienoje maloniaus buvo matyti ant sienos parašytą sumą $10,000.00. Kilo upas ir sumesta aukomis trukuma ir padaryta pilnai $10,000.00.

Bilų ir skolų neišmokėtų jokių šiandie nesiranda. Tai-gi šale 10 akrų žemės Centro iždo šiandie randasi apskriti $10,000.00.

Ta suma per 1919 metus suplaukė iš smulkių aukų, Centro ir kuopų pasidarbavimo ir iš narių mėnesinių duoklių.

Jul. Šliogeris.

MOKYKLOS VAIKŲ SVEIKATOS PRIŽIURĖJIMAS.

Šitoje "Draugo" vietoje spausdinami pranešimai Suvienytų Valstijų Viešosios Sveikatos Biuro Vedėjo, Surgeon General Rupert Blue.

Dėdė Šamas, Sveikatos Patarėjas, atsakys šioje vietoje, arba laišku, į klausimus, turinčius visuomeniską svarbą ir palečiančius hygieną, sanitačiją ir kaip apsisaugoti nuo ligų. Jis negalės atsakyti ant tikrai ypatišką klausimų ir duoti receptą. Adresuok: Health Advisor, c-o Lithuanian Bureau, 124 East 28th St., New York City.

Rašant, pažymėk kokį laikraštį skaitai taip, kad mes žinotume į kurį laikraštį siųsti atsakymą su paaiškinimu.

Mokyklos jau atsidarusios ir tėvai visoje šalyje turėtų žiurėti, kad jų vaikai gautų visus tuos patogumus, kuriuos galima gauti turint tinkamą sistemą mokyklos vaikų priežiuros sveikatos reikalais.

Suvienytų Valstijų Sveikatos Biuro patyrimai parodo, kad daugelis į mokyklą einančių vaikų serga lengvai pagydomomis ligomis ir turi įvairius kuno trukumus, kuriuos lengva prašalinti ir kurie labai trukdo vaikų kuno ir proto augimą. Be to, apystovos, kuriose kudikiai mokykloje turi buti, bet ne pati mokykla, yra dažnai priežastimi taip daugel nesveikumų įgautų laike mokslo meto.

Gerai vedamoje mokykloje turi buti:

1. Visos triobos mokyklai vartojamos: švarios ir sanitariškos.

2. Sąmoninga priežiura mokyklos kambarių, kad patėmyti ir prašalinti priežastis, kurios yra pavojingos mokinių sveikatai, tuojaus kaip tik jos apsireiškia.

3. Mokykloje turi nuolatos rastis medikalis inspektorius, galintis eiti sanitacijos ir mokyklos daktaro pareigas.

4. Turi buti užlaikomos nuolatinės mokyklos slaugės (nursės).

5. Turi buti parankumai dantis ištirti.

6. Turi buti parupinta, kad neturtingųjų vaikai gautų veltui gydymą tokį, koks jiems reikalingas.

7. Tuos vaikus, kurie negali atlikti paprastojo mokyklos darbo, pilnai ištirti protiškai.

Įvairių šalių ir apielinkių patyrimai, kame tie reikalavimai yra pilnai pildomi, parodo, kad toks programas suteikia labai didelę naudą, netik pavieniui mokyklos vaikui, bet ir visai apielinkei.

Ar jusų apielinkėje yra įvesta toki mokyklos vaikų sveikatos priežiura? Jei ne, ar negalima tai padaryti?

RED. ATSAKYMAI.

Ponui iš Amsterdam. Ačiu už kelius žodelius apie žmogų ir beždžionę. Meldžiame musų straipsnį skaityti toliau, tai pasirodys, kad mes netikime į žmogaus kilimą iš beždžionės, tik perpasakojome pasakas tų, kurie taip suopia.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS DIDELIS SIENINIS

'Draugo' Kalendorius

KALENDORIŲ puošia gražus Pirmojo Lietuvos Prezidento A. SMETONOS paveikslas. Kalendoriuje yra pažymėtos dienos pasninkų ir švenčių.

KALENDORIAUS KAINA - - 25c

Kas prisiųs "Draugo" prenumeratą metams, arba pusei metų, gaus KALENDORIŲ DOVANAI.

Geresni Bisciuits padaryti geresniu Budu.
Mašina Pakiuoti.

Crispo Soda Crackers

Nelaukiamas draugas ant pietų — skubiai nori prirengti zupę, kad dapildžius pietus — geriausias išgelbėtojas, tai boxa,s trapių, gardžių Crispo Soda Crackers.

—taip šveiži, kaip iš pečiaus išimti, nes turi tris viršelius, kurie juos apsaugoja.

Turėk visuomet po ranką dėžutę Crispo.

Gausi pas Grocerninka

SAWYER BISCUIT CO.
Telefonas Haymarket 5160

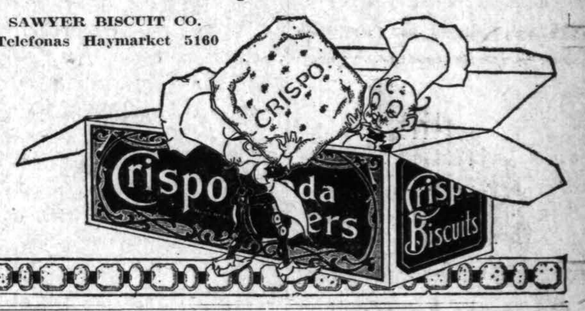

Biznieriai garsinkites "Drauge".

Pinigus Lietuvon

GALIMA SIŲSTI.

LIETUVIŲ PREKYBOS B-VĖ išmoka Lietuvoje

100 Auksinų už $5.00

t. y. 20 auksinių už kiekvieną dolierį.

Mes esame po valdžios kontrole ir kaucija. Persiuntimas gvarantuojamas.

Persiuntima Jus Patis Kontroliuosite.

Mes išduosime Tamstai čekį kuri Tamsta pasiųsi pats laišku į Lietuvą. Su tuo čekiu Lietuvoje gaus pinigus. Šis budas yra greičiausis ir teisingiausis. Nieks pinigų negalės sulaikyti.

Siunčiant pinigus del persiuntimo, siųskite čekiu arba Money Orderiu paduodami aiški antraša to kam norite kad pinigai butu Lietuvoje išmokėti, taipgi pat paduok savo aišku antraša. Už persiuntimą nieko nereikia extra mokėti. Už kiekvieną dolierį kuri mums prisiųsite mes pasiųsime Lietuvon 20 auksinų.

Lietuviu Prekybos Bendrove
Room 505B
120 Tremont St., - Boston, Mass.

GREITA PAGELBA

Silpnybės, paeinančios nuo persidirbimo, pailsimo, sąnariu ir raumenu sustingimo, skausmu strėnose, yra greitai prašalinamos, vartojant

PAIN-EXPELLERI

"Draugą Reikale"

Šeimynos, kurios kartą dažinojo jo veikiančią jiegą, daugiaus be jo neapsieina. Yra tik vienas Pain-Expelleris ir del jusu apsaugojimo, jis yra paženklintas musu vaizbaženkliu

⚓ ANCHOR (Įkaras) ⚓

Jeigu ant pokelio nėra vaizbaženklio ikaro, tai jis nėra tikras ir jus tokio neimkite. Visose aptiekose po 35c. ir 65c. Taipgi galima gauti pas išdirbėjus:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

AŠ, ADOMAS A. KAHALAUSKAS, SEKANČIAI RAŠAU.

Aš labai sirgau per 3 metus, nuslabnejęs pilvelis buvo. Dispepsija, nevirinimas pilvello, nuslabnėjimas. Kraujo, inkstų. Nervų ir abelnas spėkų nustojimas viso kuno, ir buvau nustojęs vilties kad begyvensiu. Visur ieškojau sau pagelbos, nesigailėjas visoje Amerikoj ir už rubežių, bet niekur negavau savo sveikatai pagelbos.

Bet kada pareikalavau Salutaras vaistų, Bitterio, Kraujo valytojo, Nervatona, Inkstų ir Reumatizmo gyduolės, tai po suvartojimui minėtos gyduolės pradėjo mano pilvas atsigaut, stiprėti, gerai dirbt, Kraujas išsivalė. Nervai ėmė stipriai dirbti. Inkstai atsigavo. Reumatizmas pranyko, dieglial nebebadė po krutine. Vidurių rėžimas išnyko po užmušimui visų ligų. Bėgiu 3 mėnesių išgerdavau kas savaitė po butelį Salutaras, Bitteria, ir po 3 mėn. savo paveikslą pamačiau tokį skirtumą kaip tarp dienos ir nakties. Dabar jaučiuos smagiai ir esu linksmas ir 1000 sykių dėkoju Salutaras mylistų geradėjui ir linkiu visiems savo draugams kreipties prie Salutaras:

SALUTARAS,
CHEMICAL INSTITUTION J. Baltrenas, Prof.,
1707 So. Halsted St., Telephone Canal 6417, Chicago, Ill.

$100,000.00 LIETUVAI.

Kad pastūmus Lietuvos laisvės išgavimo reikalą pirmyn, kad užtikrinus Amerikos Lietuvių Informacijos Biuro gyvavimą ir kad užtikrinus finansinę paramą visoms Tautos Fondo atsišaukime išdėstytoms įstaigoms, drįstame kreipties į Amerikos lietuvių visuomenę, maldaudami parėmti taip šventą darbą.

Teisingiausias budas aukų rinkime bus, jeigu kiekvienas lietuvis atiduos tautos reikalams, sulig savo mėtimo uždarbio, bent penktą nuošimtį, t. y. $5.00 nuo šimto. Kad pasekmingiau rinkimo darbą butų galima varyti, žemiau paduodame, kiek kuri kolonija dauk maža turėtų surinkt Tautos Fondan aukų. Ir taip:

Connecticut $7,050.00

Waterbury,	$1400.00
Hartford,	1200.00
New Britain,	1000.00
New Haven,	1000.00
Bridgeport,	1000.00
So. Manchester,	600.00
Meridan,	150.00
Paquonock,	100.00
Ansonia,	200.00
Manchester,	100.00
No. Manchester,	100.00
Tariffville,	50,00
Thompsonville,	50.00
Walingford,	25.00
Washington	25.00
Washington Depot,	25.00
Union City,	25.00

Massachusets $5,300.00.

Worcester,	$1000.00
Boston,	1000.00
Cambridge,	500.00
Brockton,	500.00
Athol,	300.00
Norwood,	300.00
Lawrence,	500,00
No. Adams,	300.00
Westfield,	300.00
Gardner,	100.00
West Lynn,	100.00
Haverhill,	75.00
Bridgewater,	25.00
No. Abington,	50.00
Roxbury,	50.00
Orange,	50.00
W. Fichburg,	50.00
Middleboro,	25.00
Newton Uper Falls,	25.00
N. Abington,	25.00
Greenfield,	25.00
Matapan,	25.00

Pennsylvania $33.600.00.

Shenandoah,	$3000.00
Philadelphia Š. K. par.	2000.00
Philadelphia Š. J. par.	1600.00
Scranton,	2000.00
Wilkes-Barre,	1800.00
Pittston,	1800.00
Kingston,	1800.00
Mahanoy City,	1800.00
Pittsburg, Š. K. par.	1800.00
Pittsburgh, kun. Vaišnoros par.	1100.00
Homestead,	1100.00
Forest City,	1000.00
Mt. Carmel,	1000.00
Luzerne,	500.00
Minersville,	1000.00
Plymouth,	1000.00
New Philadelphia	1000.00
Girardville,	500.00
Shamokin,	400.00
Du Bois,	500.00
Donora,	500.00
Hazleton,	800.00
Tamaqua,	400.00
Potsville,	200.00
Easton,	300.00
E. Vandergrift,	200.00
Freeland,	200.00
Ashley	150.00
Bentleyville	150.00
Duquesne	150.00
Gilberton	150.00
Reading	150.00
Braddock	100.00
Breslau	100.00
Coaldale	150.00
Cumbola	100.00
Dickson City	100,00
Duryea	150.00
Elizabeth	100.00
Ellsworth	100.00
Exeter Boro.	100.00
Galitzin	100.00
Hastings	100.00
Inkerman	100.00
Kulpmont	100.00
Miners Mills	100.00
Morgen	100.00
Parsons	100.00
Port Griffit	100.00
St. Clair	150.00
So. Bethlehem	100.00
Vandergrift	100.00
Wanamie	200.00
Wilson	100.00
Wilmerding	100.00
Wyoming	100.00
Carbondale	50.00
Castle Shannon	50.00
Charleroy	50,00
Cokburg	50.00
Coddy	50,00
Export	100.00
Eynon	50.00
Hudson	50.00
Ivanhoe	50.00
Larksville	50,00
Lack No. 3	50.00
Loupure	50.00
Middleport	50.00
Monesen	50.00
Moon Run	50.00
Nantickoke	50.00
Old Forge	100.00
Rhone	50.00
Shaft	100.00
So. Carbondale	50.00
Vandergrifth Heights	50.00
Tuskafora	50.00
Palmerton	50.00
Allegheny	100.00

Illinois: $23.500.00.

Chicago, Bridgeport	3000.00
" Town of Lake	3000.00
" 18ta gatve	2000.00
" Cicero	2000.00
" West Side	1500.00
" North Side	1200.00
" Brighton Park	1600.00
" Roseland	1600.00
Waukegan	1000.00
Rockford	800.00
Spring Valley	700.00
West Pullman	600.00
Westville	700.00
Chicago Heights	700.00
Springfield	600.00
Collinsville	400.00
E. St. Louis	500.00
W. Frankford	200.00
Kewanee	300.00
Melrose Park	300.00
Rockdale	150.00
Kankakee	150.00
Livingston	100.00
Moline	100.00
Aurora	100.00
Georgetown	50.00
Benton	50.00
Peoria	50.00
Harvey	50.00

New York $9.700.00.

Brooklyn--Kar. Aniuolų par.	1200.00
Brooklyn Ap. P. Šv. parap	1,200.00
Brooklyn Šv. Jurgio par.	1200.00
New York	100.00
Maspeth	100.00
Blisville	100.00
Rochester	1600.00
Amsterdam	1600.00
Binghamton	400.00
Niagara Falls	300.00
Albany	300.00
Utica	150.00
Troy	150.00
Portchester	150.00
Buffalo	150.00
Rome	100.00

New Jersey $8.550.00.

Newark	2200.00
Elizabeth	2200.00
Harrison	1200.00
Paterson	1000.00
Bayonne	500.00
Jersey City	300.00
Trenton	200.00
Kearney	200.00
Linden	200.00
Bloomfield	150.00
Camden	100.00
Burlington	100.00
Clifside	100.00
Hoboken	100.00

Ohio $3.750.00.

Cleveland	2400.00
Dayton	400.00
Akron	300.00
Youngstown	200.00
Alliance	200.00
Cincinnatti	100.00
Bedford	100.00
Struthers	50.00

Maryland $2,450.00.

Baltimore	2000.00
Curtis Bay	200.00
Luke	150.00
Westernport	100.00

Michigan $2,000.00.

Detroit	1200.00
Grand Rapids	800.00

Iowa $400.00.

Sioux City	250.00
Cedar Rapids	150.00

Wisconsin $1800.00.

Kenosha	600.00
Sheboygan	500.00
Racine	300.00
Port Washington	200.00
New London	100.00
Milwaukee	100.00

Indiana $800.00.

Gary	400.00
Indiana Harbor	300.00
Hammond	50.00
Westernport	50.00

Nebraska $300.00.

So. Omaha	300.00

Kansas $200.00

Kansas City	200.00

Missoury $200.00.

St. Louis	200.00

New Hampshire $200.00

Manchester	200.00

Maine $200.00

Lewiston	200.00
Vermont	$50.00
E. Arlington	50.00

K. J. Krušinskas, T. F. Sekr.
456 Grand St.
Brooklyn, N. Y.

APIE STETESKOPUS.

Prieš šimtą metų Rene Theophile Hyacinthe Laennec, vienas iš šiolaikinės medicinos kelio pravedėjų, tėmydamas vaikus žaidžiant Louvre soduose ir klausydamas perleidimo balso per medines lazdeles, įgavo supratimą pavartoti tą budą, kad išgirsti alsavimo balsą tėmijant ligonio plaučius. Jis parėjęs namo pasidirbo iš suvyniotos poperos trubelę ir su ja pradėjo daryti bandymus savo vedamame skyriuje, Neckar ligonbutyje.

Pirmieji steteskopai, arba klausamos trubelės Laennec'o sumanyti, buvo visai kitoki, negu kad dabar vartojami šioje šalyje, nes jie buvo taip sutaisyti, kad tik viena ausinu tegalėjo klausytis. Nežiurint į tai, originalė Laennec'o rųšis yra dar iki šiol plačiai vartojama Europos šalyse. Mums, kurie esame pripratę prie tobulaus švarumo dabartinių ligonbučių, reikia atsiminti, kad Laennec'o laikais, kuomet ligonbučiai budavo labai nešvariai užlaikomi, gydytojams nemalonu budavo klausytis alsavimo pridedant ausį prie ligonio krutinės.

Vartojant steteskopą, jis turi buti pridėtas prie nuogos krutinės, ir tik taip pilnas plaučių judėjimo balsas tegali buti girdžiamas. Neatsargus gydytojai kartais megina jį vartoti per drabužius. Toks budas yra niekam netikęs. Nori gauti pasitikėtinas informacijos apie savo plaučių stovį, neik prie gydytojo, kuris vartos tokį neatsargų budą. Tuo gaišini laiką ir pinigus.

Dr. Laennec gimė Britanijoje, Quimper miestelyje, vasario 17 d., 1781 m.. Studijavo mediciną Paryžiuje, tapdamas daktaru 1804 m. Mirė rugpjūčio 13 d., 1826 m. sulaukęs vos 45 metus, savo gimtiniame miestelyje.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS.

Iš Tauragės val., Dapliškių kaimo J. Mačiulis, Chicagoje, gavo laišką nuo dėdės Mačiulio. Tarp kitko rašo:

"Didelį džiaugsmą apturėjom, kada nuo jusų laišką gavom. Taip senai nieko nežinojom apie jus.

Dabar aprašysiu musų vargus ir bėdas. Kada užėjo vokiečiai, tai sudegino visą mųs sodžių. Liko tik Saldukienės kelnorius (sklepas, kur bulves supila ant žiemos. M.). Mes buvom išbėgę ir išsiskirę į tris dalis: aš, Juozapas, tėtis ir samdyta merga buvom nubėgę į Tyrelių girias pas Jurginą, o Joana, tėvukas ir dėdukas paliko namie. Kiti nubėgom pas Upyniškius į Mankaičių sodžių.

Iš pradžios vokiečiai nieko nedarė, o paskui tai viską atėmė: javus ir daiktus išvežė, taippat ir gyvulius išvarė, kad nei vištų nepaliko. Kada visas triobas sudegino, tai žmones, kurie buvo likę, visus paėmė nelaisvėn. Nepaliko nei musų tėvuko ir dėduko (vienas arti 100 metų, kitas per 80 m.). Paėmė ir Joaną. Kada rusus nuvijo ant Šiaulių, mes sugrįžom atgal, bet neradom nei vieno žmogaus, tik Juros visi atkrančiai iškasinėti apkasais ir suvelų (dratinėmis) tvoromis aptverti.

Paskui parėjom gyventi į Trukiškę pas Miką Šlionį. Ten išbuvom du metu. 1917 metais nežinom iš kur parėjo pašelpos mums po 1 markę ypatai.

Dabar jau turim pasistatę stubą, biskį gražesnę už senąją ir daržinę.

Prie vokiečių medžiai nebuvo branguš, tik sunku buvo su parvežimu—arklių nebuvo. Dabar turim nusipirkę du arklių, dvi karvi ir dvi avi.

Praeitą žiemą valdžia žadėjo duoti medžių, ir davė jau sniegui tirpstant, tai negalėjom parvežti. Per tai šįmet nieko nebudavojom.

Brangenybė pas mus neišpasakyta. Valdžia paskelbė, kad geras medis kainuos iki 18 rub., o išpjovimas atsieina 30 rub. Paršelis 4 savaičių kainuoja 40 rub. Eržilas žinduklis—1000 rub. Vidutinė karvė—1000 rub., o arklys—3, 4 tukstančiai rub. Višta iki 12 rub. Nepuikus peilis—2 rub. Rugių puras—50 rub., avižų—25 rub., ropučių (bulvių) puras—12 rub., cibulių (svogunų) gorčius—5 rub. Gera kepurė—15 rub.

Nuo Tyrelių girių vokiečiai iškirto. Liko tik prie Balskų ir prie Genių. Ant Šunijos ir iki Tauragės visur iškirto. Geležinkelį pratiesė pro Tauragę. Jis eina per šilą pro kapus ant Batakių.

Gal žinote, kur randas Tervainutai ir Pilypukai, taippat Simas Alysas ir Jonas Rimkus. Prašė tėvai, kad pasiteirautum kur jie gyvena.

Pernai rudenį Pilypas pargrįžo iš Rusijos. Pasistatė namą ant magazinlaukio, o dirvonus atidavė ant pusės nušienauti.

Tolesniai, aš, Joana, noriu duoti žinoti apie savo vargus.

Paėmę vokiečiai mus pirmiausia nuvarė į Tauragės dvarą. Iš ten nuvežė į Tilžę, iš Tilžės nuvežė į Kaliską guberniją, paskui į miestą Liaubaną. Ten tėvukas susirgo ir mirė po Naujų Metų. Ačių kunigams, ateidavo iš Liaubano, ir atvažiavo kunigas iš Poznanio. Labai gražiai tėvuką palaidojom.

Paskui mudu su dėde parvežė į Kurliandiją. Iš ten paleido namo. Parvažiavom rugpjučio mėnesyje.

Iš Dapkiškių sodžiaus paimtų į nelaisvę mirė 5 žmonės: musų tėvukas, Jonas Vaitiekus, Kaz. Šatkus, Jurgis Stasiulis ir jo vaikas, Jurgis.

1917 metais daug išmirė sodiškių ir iš apielinkės. Iš musų sodžiaus mirė Venclavas Paulikas, Kasinavičia, jo žentas, Marcijona Paulikienė, Antanas Skiras ir jo motina, Benediktienė, Daukilienė ir senoji Stasiulienė.

Dabar, tam kartui, likit sveiki, musų aplankyti.

Sudiev! **Mačiuliai.**

"Draugas" į Lietuvą

ĖINA UŽ... $6.00 METAMS

UŽPRENUMERUOKITE SAVO GIMINEMS IR PAŽĮSTAMIEMS.

ŠV. ANTANO DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI.
Waukegan, Ill.

Pirm.—Antanas J. Sutkus, 1317 So. Victoria St.

Vice-Pirm. — Antanas Taučius, 1125 Lincoln St., N. Chicago, Ill.

Nutarimų Rašt.—Jonas Bakšys, 1331 Prescott St.,

Finansų Rašt.—Jeronimas Semulynas, 759 Sheridan Road.

Kasierius—Antanas Bakšys, 1339 So. Victoria St.,

Kasos Globėjai:—

1. Jonas Montvila, 1320 S. Victoria St.

2. Kaz. Makuška, 1411 So. Victoria St.

3. Pranas Kasdelevičius, 1017 8th St.

Maršalkos:—

1. Pranas Dapkus, 1407 Prescott St.,

2. Mykolas Gamus, 736 Cummings Ave.,

Knygius—Pranas Kapturauskas, 1321 So. Victoria St.,

Vėliavos nešėjas — Stanislovas Urbonas, 911—8th St.

Organo Užžiurėtojas — Antanas J. Sutkus, 1317 So. Victoria St.

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ CHICAGOJE

PEARL QUEEN KONCERTINA

NEMOKĖSI PINIGUS BEREIKALO

Musų krautuvė—viena iš didžiausių Chicagoje

Parduodame už žemiausią kainą, kur kitur taip negausi. Mašinėlių laiškams drukuoti ir ofiso darbams yra naujausios mados. Užlaikom visokius laikrodžius, žiedus, šliubinius ir deimantinius; gramafonus lietuviškais rekordais ir koncertinių geriausių, armonikų rusiškų ir prusiškų išdirbysčių. Balalaikų, gitarų ir smuikų, kokių tik reikia. Dirbame visokius ženklus draugystėms, taisome laikrodžius ir muzikališkus instrumentus atsakančiai

Steponas P. Kazlawski

4632 So. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Telefonas: DROVER 7309

SIUNČIAME PINIGUS

į visas svieto šalis

ISRUPINAME PASPORTUS IN LIETUVĄ.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVE

Adresas:

Lithuanian Development Corporation

320 Fifth Avenue - - - New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje.

PITTSBURGH, PA.

L. Raud. Kryžiaus rėmėjų II skyriaus veikimas.

L. R. K. rėm. II skyriaus susirinkimas buvo gruodžio 4 d., 7:30 val. vakare, Šv. Kazimiero parap. mokykloje. Vakaro tvarką vedė p. J. B. Tomkevičius. Praeito susirinkimo, p-lės A. M. Sutkaičiutės, raštininkės protokolas tapo priimtas be pataisymo. Tame susirinkime prisirašė keletas naujų narių į vietinį L. R. K. rėmėjų skyrių. Iš rinkikių ir rinkėjų raporto pasirodė, kad p. J. B. Tomkevičius surinko daugiausia aukų, net $342.00. Po jo sekė sekančios: P. Blažaitienė—$54.36; O. Dikevičienė ir A. Giluvienė—$47.55; M. Blažaitienė ir P. Čarienė—$36.20; M. Puidienė ir A. Puidaitė—$32.00; J. Janulis ir E. Paurazas—$22.75; K. Račkauskas—$22.50; A. Laukaičiutė ir V. Krušiutė—$20.50; K. Norbutienė ir P. Zinkienė—$18.00; M. Stankevičienė—$16.00; M. Mickevičiutė—$10.10; J. Jankienė—$8.00. Iki šiol viso labo surinkta $840.67. Bet dar ne visi raportavo. Buvo labai pageidaujama, idant visi rinkėjai ir rinkėjos suneštų rinkliavas, kad galima butų išsiųsti pinigus į vietą.

A. Šviežikienė, M. Stankevičienė ir M. Blažaitienė, kurios buvo nuskirtos nupirkti vilnų, raportavo, kad svaras kainuoja $3.25 ir del brangumo nepirko; A. M. Sutkaičiutė pranešė, kad Centras gali parupinti svarą už $2.50. Tad-gi nutarta palaukti iki Centras prisiųs.

Kasliuk surinktų drabužių peržiurėjimo ir čystijimo, Stankevičienė, Blažaitienė, Šviežikienė ir p-lė Mickevičiutė peržiurėjo ir iščystijo visus surinktus drabužius. Supakuoti ir išsiųsti, nuskirta: kun. A. Tamoliunas, V. Morkunas, K. Stravinskas ir J. Paekevičius.

Taip-gi stengtasi, kiek galima, kad prikalbinti kitus dar nepriklausančius prie L. R. K. rėmėjų II skyriaus, idant prisirašytų ir tuomi, žinoma, galima butų daugiaus pasidarbuoti.

Po to gerb. Dr. Jonas J. Weber'is suteikė naudingą paskaitą: "Džiova ir kaip nuo jos apsisaugoti." Susirinkusiems ytin buvo labai žingeidi ir kiekvienas daug kuomi pasinaudos naudingais gerb. Dr. J. J. Weber'io patarimais.

Susirinkimas buvo pradėtas ir užbaigtas su malda.

A. T.

CHICAGO HEIGHTS, ILL.

Visi rašo, rašo, noriu ir aš šį-tą parašyti.

Paskutiniu laiku iš mųs kolonijos daugiausia laikraščiuose žinučių patėmiji iš jaunimo gyvenimo ir veikimo. Tat aš šiuo parašysiu apie kit-ką.

Čia gyvuoja lietuvių kooperatyvė krautuvė. Vieni žmonės kalba, kad krautuvė baigia bankrutyti, kiti priešingai. Klysta tie, kurie kalba, kad krautuvė bankrutija. Ji netik nebankrutija, bet gerai verčiasi ir jau kapitalo turi. Krautuvę veda katalikai, patyrę biznyje žmonės, nežiurint, kad šėrininkais yra ir tautininkai ir socijalistai. Ypatingai sąžiningai ir atsidėję dirba pp. M. Survilas ir K. Jareckas. Abu yra žymus katalikų veikėjai. Patartina visioms Chicago Heights lietuviams remti minėtąją krautuvę.

Darbai pas mus gerai eina ir žmonės neprastai uždirba. Streikų kaipir nėra. Atvažiavę iš kitų miestų darbininkai čia greitai gauna darbą. Kuomet iš laikraščių išskaitai, kad kitur geri uždarbiai, bet nuvažiavus sunku rasti gyvenimui kambarius, ypač darbininkams, turintiems šeimynas, tai Chicago Heights to nėra. Čia lengvai galima gauti kambarius.

Lietuviai turi gražią bažnyčią ir parapijinę mokyklą. Mokykloje vaikučius mokina seserys Kazimierietės.

Miestas švarus, gražus ir šviesus. Neturintiems darbo lietuviams kituose miestuose, patartina atvažiuoti į Chicago Heights.

Chicago Heights lietuviai neturi lietuvio barzdaskučio. Mokas tą amatą lietuvis, neapsvaigęs bile kokiomis teorijomis, galėtų gerai versties. Marksistų ir kitokių nepageidaujama, nes vietos lietuviai tokių neužkenčia.

Jaunimas čia juda, kruta. Visi sutaria ir vienybėj darbuojasi.

Teko nugirsti, kad parapijos mokyklos vaikučiai rengia po Kalėdų vakarą. Jiems vadovauja mųs klebonas ir seserys mokytojos, tat galima sakyti, kad vakaras bus ytin gražus. Visi Chicago Heights lietuviai laukia jo.

Viską Žinąs.

DETROIT, MICH.

Dažnai tenka laikraščiuos rasti žinių iš Detroito lietuvių veikimo, bet retai kas teparašo iš čionykščių moterų veikimo.

Tai-gi Detroito vyrai veikia, bet ir moterys nesnaudžia. Laike parapijos bazaro mųs moterys labai gražiai pasidarbavo, ypatingai Moterų Sąjungos kuopa, kuri, rodos, vos tik aštuoni mėnesiai kaip susitvėrė.

Smagu buvo žiurėti kaip jos bazare gamino skanius užkandžius, o paragavus, tai vos liežuvio nenurydavai. Nevienas pasigardžiavo.

Žalia Pušis.

PITTSBURGH, PA.

Lapkričio 26, 27 ir 28 dd., Šv. Kazimiero parap. bažnyčioje buvo 40 valandų atlaidai. Pirmą dieną, ryte, prieš išgirsiant varpo balsą, šaukiantį žmones bažnyčion, suėjo pirmiausia seserys mokytojos su mažomis mergaitėmis ir vaikais, kurie kiekvienas rankoje laikė gėlę. Atvedusios juos susodino į pirmasias sėdynes. Po jų ėjo mergaičių "Angelų Sargų" ir Šv. Aloizaus ministrantų draugijėlės.

Prasidėjo suma, kurią laikė kun. M. Kazėnas. Prieš "Agnus Dei" celebrantas įstatė Šv. Sakramentą ir pradėjo davinėti komuniją. Neapsakomai daug žmonių pirmą dieną priėmė komuniją.

Po mišių prasidėjo procesija. Mažos mergaitės ir vaikai su gėlėmis ėjo gražioje tvarkoje. Pirmiau jų ėjo "Angelų Sargų" ir Šv. Aloizaus ministrantų draugijėlės nešini savo vėliavas. Procesijoj dalyvavo kun. J. J. Sutkaitis, klebonas, kun. A. Tamoliunas ir kun. J. Vaišnoras. Po procesijos atgiedota litanija prie Visų Šventų ir su tuo pasibaigė pirmos dienos iškilmė.

Gerb. Seserys-mokytojos savo triusu papuošė altorių gyvomis gėlėmis.

Vakare kun. J. Misius su visais bažnyčioje žmonėmis atkalbėjo litaniją prie Saldžiausios Širdies Jėzaus.

Paskui kun. J. Misius pasakė gražų pamokslą "Meilė yra galinga, kaip mirtis." Po pamokslui buvo palaiminimas.

Antrą dieną, 5 val. ryte, buvo pirmos mišios prie išstatyto Šv. Sakramento. Sumą laikė gerb. kun. M. Urbonas prie mažojo Švenčiausios Marijos Panos altorio.

Po sumai mergaičių draugijėlės "Angelų Sargų" ir Šv. Aloizaus ministrantų kas pusę valandos, klupodami, garbino Šv. Sakramentą iki šešių vakare.

7:30 buvo mišparai ir palaiminimas. Kun. M. Urbonas pasakė gražų pamokslą.

Trečią dieną iškilmės ėjo tokioje tvarkoje, kaip ir antrą dieną. Sumą laikė kun. J. Misius.

Vakare buvo mišparai, kuriuos laikė kun. M. Urbonas. Kun. M. Kazėnas pasakė pamokslą. Po pamokslui buvo procesija, taippat, kaip pirmą dieną.

Po palaiminimui ir atgiedojus "Te Deum Laudamus," 40 val. atlaidai pasibaigė.

Elena Radžiukinaitė.

CICERO, ILL.

L. D. S. susirinkimas.

Liet. Darbininkų Sąjungos 49-tos kuopos priešmetinis, svarbus susirinkimas bus subatos, gruodžio 13 d., vakare, Šv. Antano parap. svetainėje. Šiame susirinkime bus rinkimas valdybos sekantiems metams. Prie pabaigos metų yra kitų svarbių reikalų. Visi nariai bei narės malonės atsilankyti.

Valdyba.

ROSELAND, ILL.

Gruodžio 6 d. Brolių Strumilų svet. buvo surengtos prakalbos Susivienijimo Amerikos Lietuvių Kareivių 4-tos kp.

Žmonių susirinko, nežiurint, kad oras buvo šaltas.

Kalbėjo J. Kulys, J. Zamkus ir P. T.

Kalbėtojai kvietė vyrus rašyties į tą organizaciją ir remti tautą.

Po prakalbų daug vyrų prisirašė prie kareivių organizacijos.

Tatai visi nariai ir tie, kurie prisirašėte bei kurie norite prisirašyti, nepamirškite ateiti priešmetinin susirinkiman, kuris bus nedėlioj, gruodžio 14 d., 1 val. po pietų, Visų Šventų mokykloje šeštame kambaryj. Susirinkimas bus svarbus. Yra daug neatideliotinų reikalų.

Narys, Ten Buvęs.

SPRING VALLEY, ILL.

Reikia pasigirti, kad ir mųs kolonijoj pradėjo darbuoties L. R. Kryžiaus rėmėjų 51 skyrius.

Dar pradžioje lapkričio mėnesio, šių metų, laikytame viename susirinkime, sutarta rinkti drabužius, avalynę ir šiaip reikalingus daiktus. Bet tuo tarpu ištiko nedarbė, visi žmonės ėmė aimanuoti ir tokiu budu gražus nutarimas paliko atidėtas į šalį.

Tada jau L. Raud. Kryžiaus rėm. skyrius išde turėjo 57 dol. Tautos Fondo skyrius pridėjo 3 dol., tai pasidarė 60 dol. Pinigai dar nebuvo pasiųsti Centran, nes tikėtasi tą sumą padidinti.

Tada vietinis klebonas davė inešimą, kad L. R. Kryž. rėm. skyr. surengtų vakarą ir pakviestų L. Vyčių 28 kuopą atlikti programą.

Vyčiai su mielu noru sutiko. Vakaras buvo surengtas ir gerai pavyko, nes pelno davė 14 dol. Tada jau sudarėme net 75 dol., kuriuos šiomis dienomis pasiuntėm Centran.

Susirinkimus nutarta laikyti sykį į mėnesį, kas antrą savaitę. Sekantis susirinkimas įvyks gruodžio 14., 2 val. po pietų.

L. R. K. rėmėjų skyr. valdyba kviečia narius ir kurie dar nėra prisirašę atsilankyti į šį susirinkimą.

Visi padėkime mųs broliams, kurie tėvynėj kaujasi už jos laisvę ir neprigulmybę.

Raštininkė.

RED. ATSAKYMAS.

P. J. Stankevyčiui Gleen Lyon, Pa.

Tamistos laiškas netilps.

CICERO, ILL.

Saldžiausios Širdies Viešpaties Jėzaus priešmetinis susirinkimas bus nedėlioje, gruodžio 14 d., 1 val. po pietų, Šv. Antano parapijos svetainėje.

Kviečiame visus narius atsilankyti tan susirinkiman. Reikės rinkti darbininkai vakarui, kuris bus gruodžio 21 d., 1919 m., našlaičių naudai. Darbuokimės visi, kad į Labdarių Fondą sudėtumėm $100.00.

Režisierius, M. Karkauskas, deda visas pastangas, kad vakaras pavyktų ir publiką užganėdintų.

Valdyba.

ADVOKATAS
Julius P. Waitches

Adv. Waitches gimė Rugsėjo 7 d., 1993 m. ir nuo 1900 m. jis nuolatai mokinosi. Dabar jis yra pilnai užbaigęs Universiteto legališką mokslą ir yra pilnai autorizuotas vesti bylas visokuose tesmuose.

Trs metus adv. Waitches buvo vedėju American College Preparatory School; jis yra buvęs egzaminnavotojų abstraktų del Chicago Title & Trust Company, ir raštininku bylų teismuose.

Dabar adv. Waitches užsiima visokiais legališkais reikalais, veda visokias bylas teismuose, ir savo liuosomis valandomis jis rašo teisių knygą del lietuvių Amerikoje, kurį, jis tikisi bus didelė pagelba lietuviams.

PAKLYDO.

Bull-tearer šuva, baltas su tamsių lopų ant nugaros, didelis. Dovanų $5 ar $10.00 radėjui. Atsišaukite.

Rev. J. McNamee
Drover 2489

Paieškau savo vyro Antano Vanago, paeinančio iš Kauno Red. Vidzių parapijos Karališkų kaimo. Aš prieš kare parvažiavau Lietuvon o ji palikau gyvenanti ant Wood Str., Chicagoj. Rašiau keletą laiškų bet atsakymo negavau. Jis pats arba kas apie ji žinote praneškite sekančių adresų:

Ona Vanagienė,
Bartninkų Kaimo Pilviškių Raštinės Vilkaviškio Apskričio Suvalkų Gubernijos.

Parsiduoda biznis geroj vietoj tarpe lietuvių apgyventoj arti lietuviškos bažnyčios, priežastis pardavimo, savininkas eina į kita bizni, randa pigi. atsišaukite greitų laikų:

4535 S. Hermitage Ave.

REIKALAUJA.

REIKALINGOS moteris ir mergšnos dirbti; lengvas darbas; prie išskirstymo sėklų; geras uždarbis.

Leonard Seed Co.,
228 W. Kinzie St., Chicago, Ill.

REIKALINGOS MERGINOS.

Del lengvaus fabriko darbo. Geros darbo sąlygos. Darbas pastovus ir gerą ateitis.
Atsišaukite

American Electric Co.
6401 S. State Str.

REIKALINGI VYRAI

Prie lumberio.
Atsišaukite nuo 7 išryto: užmokestis kasdieną.

LORD & BUSHNELL CO.
2424 S. Laflin Street

Reikalaujame Pardavėjų.

Prie pardavinėjimo lotų ir namų mokama geros komišinas. Galite lengvai uždirbti suviršus $60.00 į sąvaite ir daugiau. Expensai apmokami. Atsišaukite į

Room 410
17 N. La Salle Str.,
J. M. Zewert, Mgr.

PAIEŠKO

Paieškau Jono Pociaus paeinančio iš Raseinių Apskričio Kvedarnes parap. Šautlaukio kaimo apie 40 metų senumo. Turiu labai svarbų reikalą, jis pats arba kas apie ji žinote praneškite sekančių adresų:

Juozas Stasytis,
3202 Auburn Ave.

Paieškau brolio Jono Šimukaičio, paeinančio iš Kauno Guber. Raseinių pav. Jurbarko miesto, 4 metai atgalios išvažiavo iš Chicagos į (557 Metropolitan Str. Brooklyn, N. Y.) apie 25 metų amžiaus. Jis pats arba kas apie ji žinote malonekite pranešti šiuo adresu:

Marijona Šimukytė,
4634 S. Paulina Str., Chicago, Ill.

Paieškau Kazimiero Briedžio, jis 1917 išvažiavo iš Kewanee's į Coloradó žadedamas greitai atrašyti laišką. Aš dabar gavau iš Lietuvos laišką kad jo vaikai liko siratos. Brolis Pranciškus mire, o Vladas nelaisvėj. Kas apie ji žinote arba jis pats praneškite šiuo adresu:

K. Norkevičia,
719 N. Tremont Str., Kewanee, Ill.

Paieškau draugų Juozapo Dobilo ir Fr. Laukačio. Malonėkite atsišaukti šiuo adresu:

Geo. J. Žilinski,
260 Jackson Ave. St. J. H.
Memphis, Tenn.

Paieškau kambario ant North Sides, geistina kad butų apšildomas ir prie mažos šeimynos. Kas turite toki kambari meldžių greitai atsiliepti sekančių adresų:

F. J. M.
2017 St. Paul Ave. Chicago.

Paieškau savo tikro brolio Motiejaus Kielos, paeinančio iš Kauno Gubernijos Ukmerges pav. Šilų parap. Raguvos Valsčiaus. Prieš kare gyveno Chicagoj, meldžių atsišaukti sekančių adresų:

Ona Juzienene,
2334 S. Oakley Ave. Chicago, Ill.

Paieškau Rožes Skindzieriutes, pirmiau gyveno Norwood, Mass. ir Pranciškos Ziekevičienės pirmiau gyveno East Cambridge, Mass. Turiu prie jų svarbų reikala meldžių atsišaukti sekančių adresų:

Charley Jonas,
4534 S. Paulina Str.

Paieškau Pranciškaus Kelpšo paeinančio iš Kauno Gubern. Raseinių Jiezdo Kaltinenų parap. Lauminų kaimo. Turiu labai svarbų reikala, jis pats arba kas apie ji žinote praneškite šiuo adresu:

A. Dargis,
726 W. 18 Str.

BARGENAS VYRŲ DRABUŽIŲ.

Vyrų ir Jaunų Vaikinų padirbti ant orderio siutai ir overkotai. bet neatsišaukti; veliausių modelių nuo $26.00 iki $45.00.
Vyrų ir Jaunų Vaikinų gatavi siutai ir overkotai $15 iki $28.50.
Vyrų Kelinės po $3.00 ir augščiau.
Vaikų Siutai po $5.00 ir augščiau.
Pirk savo overkotą dabar prieš žiemą, kuomet kainos pakįla.
Mes taippat turime pilną ellę biskutį nešiotų siutų ir overkotų nuo $8.50 ir augščiau.
Full Dress, Tuxedo, Frock Siutai ir tt. $10.00 ir augščiau.
Atdara kiekvieną vakarą iki 9 val. Nedėliomis iki 6 valandai Subatomis visą dieną iki 10 valandai

S. GORDON.
1415 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Įsteigta 1902.

BUS BRANGIAU.

Užsisakikyte Gero MEDAUS 5 Svaru Viedrukas $1.80c. Pristatau į namus, Chicago, Ill. Adresuokite

W. Strygas,
General D. P. O. Chicago.

Ypatiškai galite gauti po šiais adresais:

K. Markuckas,
2123 W. Coulter Str.

Arba prie A. M. 3022 W. 40th. Str. Ant antru lubu Chicago, Ill.

ERNEST WEINER
DRY GOODS
1800 W. 47th kamp. Wood Sts

Mes duodame dvigubas stampas Ketvergais ir Subatomis.
Dideliame pasirinkime gaunan Visokie materijolai, vaikams drabužiai šlebės ir jakutės.

Pluksnos 79c Pluksnos 79c

PLUNKSNOS.

Telefonas Pullman 60
DR. W. A. MAJOR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 11719 Michigan Ave.
Adynos 8:30 iki 9 išrytė — 1 iki 2 po pietų — 6:30 iki 8:30 vakare
Nedėliomis nuo 10 iki 11 išryto

Tel Drover 7042
Dr. C. Z. Vezelis
LIETUVIS DENTISTAS
Valandos. nuo 9 ryto iki 9 vak
Nedėliomis pagal sutarimą
4712 SO. ASHLAND AVENUE
arti 47-tos Gatvės

Dr. S. Naikelis
LIETUVIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4712 So. Ashland Ave
Phone Drover 7049
VAL. Nuo 9 iki 12 išryto, 2 iki 4 po pietų, 7 iki 9 vakare.
Rezidencija 3338 W. 66-th St.
Phone Prospect 8586

PRANEŠIMAS.
Dr. M. T. STRIKOL'IS
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
Perkele savo gyvenimo vietą į Brighton Park.
2914 W. 43rd Street.,
Tel. McKinley 263
Ofisas: 1757 W. 47th St.,
(47 ir Wood gat.)
Valandos: 10 ryto iki 2 po pietų, 6:30 iki 8:30 vakare Nedėliomis 9 iki 12 rytais.
Tel. Boulevard 169

Dr. A. K. RUTKAUSKAS
Telefonas McKinley 5764
GYDO VISOKIAS LIGAS
3457 South Western Boulevard
Kampas W. 35-tos gatvės

JOSEPH C. WOLON
Lietuvis Advokatas
29 SO. LA SALLE STREET
Gyvenimo Tel. Humboldt 97
Vakarais 2911 W. 22-nd Street
Tel. Rockwell 6999
CHICAGO, ILL.

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

Uždirbk $35 iki $50 į savaitę

Kirpejiai ir kriaučiai yra reikalaujami visuomet, jie turi trumpas valandas ir lengva darba.

Mes galime jus išmokyti šio darbo į trumpa laika dienomis ar vakarais, už maža kaina. Specijalis skyrius mokinimo ant siuvamu Power mašinų.

MASTER SCHOOL,
J. F. Kasnicka, Perdėtinis
190 N. State Str.
Kamp. Lake Gat. 4 lubos

V. W. RUTKAUSKAS
ADVOKATAS
Veda Bilas Visuose Teismuose
Ofisas Didmiestyj:
69 W. WASHINGTON STREET
Kambaris 609
Tel. Central 5478
Gyvenimas, 812 W. 33rd St.
Tel. Yards 4681

Dr. I. E. MAKARAS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Rezidencija: 10900 So. Michigan Ave.
Telefonas Pullman 342 ir Pullman 3180
Chicagoj: 4515 So. Wood Str.
Tik Ketvergo vakuke nuo 5:30 iki 7:00
Telefonas Yards 723.

Telefonas Pullman 850
Dr. P. P. ZALLYS
Lietuvis Dentistas
10657 So. Michigan, Avenue
Roseland, Ill.
VALANDOS: 9 iki 9 vakare.

Dr. A. BURKE
(Lietuvis)
418 W. Market Str.
Pottsville, Penna.
Su visomis ligomis priima nuo
Nuo 8 iki 10 val. ryto
Nuo 1 iki 3 val. po pietų
Nuo 6 iki 8 val. vakare.

J. P. WAITCHES
ATTORNEY AT LAW
LIETUVIS ADVOKATAS
4542 S. WOOD STREET
CHICAGO.

Dr. G. M. GLASER
Praktikuoja 28 metai
Ofisas 3148 So. Morgan St.
Kertė 32 ro St., Chicago, Ill.
SPECIJALISTAS
Moteriškų, Vyriškų, taipgi chroniškų ligų.
OFISO VALANDOS: Nuo 9 ryto iki 10, nuo 12 iki 2 po piet, nuo 6 iki 8 valandai vakare.
Nedėliomis nuo 9 iki 2 po piet
Telefonas Yards 687

Resid. 933 So. Ashland Blv. Chicago.
Telefonas Haymarket 3544
DR. A. A. ROTH,
Rusas gydytojas ir chirurgas
Specijalistas Moteriškų, Vyriškų Vaikų ir visų chroniškų ligų
Ofisas: 3354 So. Halsted St., Chicago
Telefonas Drover 9693
VALANDOS: 10—11 ryto 2—3 po pietų 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 d.

Dr. M. Stupnicki
3109 So. Morgan Street
CHICAGO, ILLINOIS
Telefonas Yards 5032
Valandos: — 8 iki 11 iš ryto; 5 po pietų iki 8 vak Nedėliomis nuo 5 iki 8 val. vakare.

S. D. LACHAWICZ
Lietuvys Graborius patarnauju laidotuvėse ko pigiausia. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti
2314 W. 23 Pl. Chicago, Ill.
Tel. Canal 2199.

DR. J. SHINGLMAN
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 4930 W. 13 St.
Kamp. 49 Court
Res. 1220 W. 49 Avenue
Telefonas Cicero 3656
Ofiso Cicero 49
KALBAME LIETUVIŠKAI

CHICAGOJE.

KATALIKIŠKOS ŠVENTĖS.

Penktadienis, gruod. 12 d., Šv. Donatas.

Šeštadienis, gruod. 13 d., Šv. Lucija. Otilija.

PAGALIAUS GUBERNATORIUS STOSIĄS KOVON PRIEŠ BRANGENYBĘ.

Tam tikslui sušaukiama konferencija.

Kovoti prieš brangenybę pagaliaus susiprato ir Illinois valstijos gubernatorius. Visas laikas jis nieko nedarė pragyvenimo pabrangimo klausimė. Bet šiandie jį verčia suprantamos aplinkybės.

Tuo tikslu gubernatorius konferencijon čia sušaukia valstijos miestų majorus, žymesniuosius advokatus ir maisto komisijonierius. Konferencija įvyks gruodžio 16.

Prieš pragyvenimo pabrangimą čia kova senai buvo reikalinga. Štai kadir to paties cukraus klausimas. Šiandie cukraus mieste visai mažai ir tas neįperkamas. Svarui reikia mokėti mažiausia 20 centų. Bet jei kaip reikiant viskas butų patvarkyta, tuomet cukraus ne tik butų užtektinai, bet jis butų ir pigus.

Maisto direktorius Chicagoje štai praneša, jog tomis dienomis išversta lauk iš vagonų daugiau 200 tukstančių svarų sušalusių obuolių ir bulvių.

Tie valgomi produktai atvežta Chicagon ir palikta sušaldinti, kad paskui pakelti augštesnes kainas.

Taip čia yra su visokiais valgomais produktais.

Pasakojama, jog gubernatoriaus sušaukiamoje konferencijoje bus tariamasi apie legales priemones prieš profiterininkus. Bet kur negelbės tos priemonės, bus pavartotas boykotas su paties valstijos galvossankcija.

Senai reikalingas boykotas prieš sviesto ir kiaušinių pirklius, prieš visus tuos krautuvininkus, katrie be pasigailėjimo plėšia žmones su tikslu greitu laiku praturtėti.

SAKO "JUODOSIOS RANKOS" DARBAS.

Aną naktį policija So. Chicagoje gatvėje atrado nužudytą Rocco Massoro, 7919 Parnell ave.

Policija sprendžia, jog tai bus slaptos italų organizacijos "juodosios rankos" darbas. Nes pas nužudytą atrasta jo auksinis laikrodėlis ir $172.

Nužudyto moteris pasakoja, jog jos vyras buvo išėjęs pakaziruoti pas savo giminaitį.

Tad gal už išloštus pinigus nelaimingasis atsakė savo gyvybe.

GRAŽUS SUMANYMAS PASIBAIGĖ KALĖJIMU.

Užėjus šalčiams Stanley Krzysek, 1114 No. Marshfield ave., sumanė pasipelnyti saliuininkų lėšomis.

Kelis molinius nuo svaigalų puodus (džiugus) pripylė vandens, padėjo ant šalčio, vandenį sušaldė ir ant ledo į kiekvieną puodą įliejo po puskvortę degtinės.

Paskui tuos puodus, kaip pilnus degtinės, pardavė saliuininkams, paimdamas po $30. Už tai atsidurė kalėjiman.

NEBUS ATŠAUKTAS PLIENO INDUSTRIJOJE STREIKAS.

Taip tvirtina John Fitzpatrick.

Pastaromis dienomis iš Pittsburgho pasirodė žinių, jog, turbut, plieno industrijoje dar bininkų streikas bus atšauktas. Tai padarysiąs, kaip buvo sakoma, Amerikos Darbo Federacijos susirinkimas Washingtone.

Dabar to streiko nacijonalio komiteto pirmininkas John Fitzpatrick praneša, jog tos žinios neteisingos. Nes streikas nebus atšauktas. Streikas tęsis taip ilgai, kol darbininkai laimės prigulinčias sau teises.

SVARBU ŽINOTI LIETUVIAMS.

Prie siunčiamų laiškų į Europą žmonės ant vokų (kopertų) dažnai prilipina apart paštos ženklelio dar ir kitus kokių nors organizacijų ženklelius, kaip tai, pav., Tautos Fondo, Raudonojo Kryžiaus ir kitus.

Chicagos postmasteris dabar paskelbė parėdymą, kad tie pašaliniai ženkleliai nebutų lipinami ant priešakinės voko pusės, ty. ant to šono, kur yra adresas ir kur lipinami paštos ženkleliai. Pašalinius ženklelius leidžiama lipinti išimtinai tik ant kitos voko pusės, kaip tas paprastai daroma Europoje.

Postmasteris (paštos viršininkas) pažymi, kad visi laiškai, prie kurių ant priešakinės pusės bus prilipyti pašaliniai ženkleliai, nebus siunčiami į paskirtas vietas, bet tiesiog laiškų naikinimo departamentan Washingtone.

REPUBLIKONŲ PARTIJOS KONVENCIJA BUS CHICAGOJE.

Iš Washingtono pranešta, jog ateinančiais metais nacijonalė republikonų partijos konvencija įvyks Chicagoje. Prasidės birželio 8 d.

SUIMTAS UŽ DIRBIMĄ SVAIGALŲ.

Federaliai agentai sudėmė Josephą Hayauer, 94 gat. ir Houston ave., kurs savo namuose dirbdino svaigalus.

Hagauner yra metodistų bažnyčios džianitorius. Jis gyvena šalimais tos bažnyčios.

POLICMONAI REIKALAUS DIDESNIŲ ALGŲ.

Ateinantin miesto tarybos susirinkiman policmonai, sakoma, kreipsis su reikalavimu padidinti jiems algas keliais šimtais dolierių per metus. Viskas brangu. Su dabar gaunamomis algomis negalima pragyventi.

AUKOS L. R. K.

L. R. Kr. Rėmėjų Draugijai aukavo per "Draugo" šie asmenys:

V. Rasimas, Buffalo, N. Y.	$ 1.25
A. Paldauskas, Albany, N. Y.	5.00
K. Mačiuliutė, Oil City, Pa.	10.00
A. Batutis, Mostague, Mass.	3.00

Aukautojų vardai ir pinigai nusiųsti Raud. Kryž. sekretoriui.

"Draugo" Administracija.

IŠ CHICAGOS LIETUVIŲ KOLONIJŲ

PRANEŠIMAS.

Katalikų Vienybės posėdis 2 gruodžio, šių metų, išrinko komitetą rupintis Lietuvos Valstybės Paskolos Ženklų arba bonų pardavimu. Išrinktuosius maloniai kviečiame šiandien suseiti pas kun. P. Bučį, Šv. Kazimiero kapelanijos namuose, 2634 W. Marquette bulvaras (arba 67-ta gatvė) 8 val. vakare. Taip vėlyba valanda yra paskirta, dėlto posėdis prasidės tą valandą be jokio atidėliojimo. Galinčius kviečiame atvykti ankščiau.

Keli išrinktieji į Komitetą.

IŠ WEST SIDES.

Benešant naštą po Šiaurės Meškino letena, mums pasidarė ir sunku ir koktu. Tatai neįstabu, kad daugelis musiškių, palikę tėvų namelį, palikę puikiai žaliuojančias bei įvairiausiomis gėlelėmis pamargintas pievas, palikę miškus bei gojus su žavėjančia sparnuočių giesme keliavo kur tai į nežinomą šalį; tai į Rusijos gilumą; tai jurėmis apsiaubton Anglijon bei už plačiųjų vandenynų svetimojon Amerikon. Ėju su širdgela, nes ėjo į svetimą šalį, toli nuo savųjų, nuo savo brangios bei mylimos tėvynės.

Atvykę svetimon šalin ieškojo nusiraminimo viengenčių tarpe telkdamiesi į daiktą įvairiose kolonijose. Greit jie pajuto, kad stoka širdį palinksminančio bei sielos tamsybes naikinančio, amžinosios tiesos atspindžio, suprantamoje kalboje bažnyčios. Tikras lietuvis savo sielos troškime, savo butinų reikalų dažiurėjime bei įgijime nėra apsileidęs. Jis imasi už darbo ir nerimsta kol neatsiekia užsibrėžto tikslo.

Tatai lietuviai, atvykę Amerikon, suprato bažnyčių trukumą, nes kitataučių jiems nesuprantamos, jų dvasinius reikalus negalėjo atlikti ir ėmėsi už savų bažnyčių statvmo.

Gan brangiai lėšuoja pastatyti kad ir šiokią tokią bažnyčią. Bažnyčia be mokyklos, tai, tarsi, namas be pamato. Užtai, ypatingai, Chicagos apielinkėje bažnyčios yra veik visos su mokyklomis. Na, o užlaikymas net jau įsteigus mokyklą, tai reiškia nemažą pinigą. Gi pinigų, kad užkarto užmokėjus bestatant bažnyčią bei mokyklą, nesirado pas musų žmonelius. Reikėjo pasiskolinti. O skolos, tai, tarsi, kokia džiova taip ir griaužia žmogaus visą energiją.

Klebonai su parapijiečiais imasi įvairių priemonių, kad nuošimčius apmokėjus, kitas įvairias išlaidas padengus, kad kaip nors ir skolą šiek-tiek sumažinus. Nors tai yra sunkus bei nuobodus darbas, bet dirbant sutartyje išvien šiektiek vis galima pirmyn pasistumti. Taip vadinami bazarai, ar tik nebus pasekmingiausias įrankis sudaryti parapijai reikalingų pinigų. Koncertus, piknikus bei bazarus ir steigiama kuone visose parapijose. Čia noriu paminėti Aušros Vartų parapijos West Sidėje bazarą.

Vykinime bazaro visos katalikiškos draugijos ėmėsi prie darbo. Jųjų vardai yra šie: Šv. Kazimiero, Aušros Vartų vyrų ir moterų, Altoriaus puošimo, Aušros Vartų moterų ir merginų, Vyčiai ir mokyklos mergaitės bei berneliai.

Visi draugijų nariai bei atstovai darbavosi bazare su didžiausiu pasišventimu bei nolumu, ir pasekmės to jųjų darbo pasididžiavimo vertos. Aušros Vartų parapijos bazaras, West Sidėje, davė parapijai gryno pelno $3,054.86. Tai nemaža parapijai parama. Valio westsidiečiai!

Tėmijantis.

TOWN OF LAKE.

Netikusi Kritika.

"Draugo" N. 290 tilpo p. Afro kritika išpeikianti "Kauno Pilies Išgriovimo" lošimą. Kritikas kaltina lošėjus už tai, kad publika blogai užsilaikė. P-lės K. Norvilaitė ir Z. Bajorynaitė taip gerai sulošė savo roles, kad ir pats p. Afras turėjo tą pripažinti. Bet jis taip nori išrasti priekabių, jog kaltina merginas už nosių įkišimą į miltus. P-nas Afras, turbut, niekad nėra lošęs teatro, jei jis nežino, kad lošėjai prieš eisiant ant scenos turi "grimuotis," idant lengviau atvaizdintų lošiamųjų asmenų roles. Grimuotojas kartais vartoja "miltus", kartais prisega kam barzdą ar usus. Niekas už tatai aktorių nepeikia, išskyrus p. Afrą.

Tryliktosios Vyčių knopos lošimas buvo šimtą kartų geresnis už p. Afro kritiką.

Žinantys.

PRANEŠIMAS CHICAGIEČIAMS.

Delei trukumo kuro, sulig įsakymo valdžios, rengiamoji Lietuvos Vyčių Chicagos Apskričio operetė **"Kornevilio Varpai"** Aryan Grotto Temple, 8-tos ir S. Wabash Ave., Gruodžio 14 d., 1919, **yra atidėta ant Gruodžio 21, 1919.**

Tie tikietai, kurie turite nusipirkę bus geri tai dienai.

Visi choristai ir solistai yra kviečiami susirinkti pėtnyčioj, 12 d. gruodžio, 1919, 7:45 val. vakare į Mark White Square, 29-tos ir Halsted gatvių.

Valdyba.

IŠ DIEVO APVEIZDOS PARAPIJOS.

Nedėlioj, gruodžio 14 d., Dievo Apveizdos parapijos svetainėje L. Vyčių 4 kp. rengia vakarą. Brightonparkiškės L. Vyčių 36 kp. artistai-mėgėjai paskutinį sykį suvaidins dramą "Sibiro Žvaigždę." Kas matė vaidinant pirmą sykį tą dramą, tas negalėjo atsigerėti. Todel aštuoniolikiečiai, nepraleiskite progos. Pradžia 7 val. vakare.

E. M. B.

IŠ DIEVO APVEIZDOS PARAPIJOS.

L. Vyčių 4 kp. laikė priešmetinį susirinkimą ketvergo vakare, gruodžio 4 d., Dievo Apveizdos parap. mokyklos kambaryje.

Visupirma svarstyta bėgantieji reikalai. Paskui kuopa nutarė eiti išpažinties gruodžio 13 d., t. y. šeštadienio vakare, o nedėlios rytą "in corpore" prie Šv. Komunijos. Šį nutarimą pranešu, kad nebuvusieji susirinkime nariai žinotų. Nedėlios rytą visi nariai turi susieiti bažnytinėn svetainėn, nes iš čia eisime bažnyčion.

Paskui išrinkta valdyba 1920 metams, kurion pateko: pirm.—A. Benaitis, vice-pirm.—A. Augustinas, rašt.—A. Alaburdaitė, fin. rašt.—B. Borisaitė, iždi.—S. Šimulis.

Valdybon inėjo visi veikliųs nariai. Tikimės, kad ateinančiais metais mųs kuopa dar gražiau darbuosis tautai ir Bažnyčiai.

Matas.

PADĖKA.

Vardu Lab. Sąj. 4 kp., širdmi reiškiu padėką Šv. Kryžiaus parapijos mokyklos seserims-mokytojoms ir visiems mokiniams-vaidintojams, kurie atvaidino Lab. Sąj. kp. veikaluką lapkr. 30 d. nereikalaudami atlyginimo.

Kada buvo paklausta apie kelionės lėšas, tai gerb. seserys ir visi vaidintojai vienu balsu atsakė, kad tą visą paaukauja našlaičiams.

Dar syki tariu ačiu!

S. Jucevičia,
Lab. Sąj. 4 kp. pirm.

WILSON'S Certified HAM

Ne "vien kumpis"

Pamėginkite Wilsons Certified Kumpį ir pamatysite, kaip jie sutaisyti, kaip išrukyti teip kad tas vardas "Certified" tikrai atstoja savo vertę, Jusų krautuvninkas jums pristatys jeigu pareikalausite Wilsono.

PARSIDUODA

Parsiduoda grocerne ir saldainių krautuve. Vieta lietuvių apgyventa, biznis išdirbtas per 9 metus. Parsiduoda armonika ir koncertinka 7 menesiai vartota.

Del platesnių žinių kreipkites.
4544 S. Paulina Str., Chicago, Ill.

Parsiduoda Barber Shop ant 3 kedžių, viskas geram stovij, geroj vietoj, geras biznis su pagyvenimų 4 kambarių randa pygi, patogi vieta pavieniam arba vedusiam gyventi. Atsišaukite

M. K.
246 W. 51 Gatve Chicago, Ill.

Ant pardavimo po num. **3621 Sacramento Ave** du mediniai namai po viena pagyvenima. Namai geroj vietoj netoli nuo Western Foundres, bažnyčios ir mokyklos. Atsišaukite pas

Charles Wickart
3724 S. Washtenaw Ave.

EXTRA BARGENAS.

Parduodu keturis naujausios mados Murinius namus.

Du ant 3 pagyvenimų ir du ant 2-jų pagyvenimų Du namu randasi South Sidėje, o du North Sidėje; — su naujausios mados įtaisymus: gazas, elektra, maudynės, bufetas, didelis veidrodis, telefonas. Puikios vietos, lietuvių apgyventos, grynas oras, gražios gatvės; turi buti parduoti į trumpas laiką už mažą sumą, kaip bus galima parduoti kopigiausiai. Taigi meldžiu atsišaukti pas savininką.

John A. Walulis,
1834 Wabansia Ave.,
N. W. Kamp. Girard Str.,
Chicago, Ill.

Pranešimas Visiem Chicagiečiam

Delei trukumo kuro, sulig įsakymo valdžios rengiama operetė

"KORNEVILIO VARPAI"

Aryan Grotto Temple, 8-ta ir S. Wabash Ave.

GRUODŽIO 14 D., 1919 M.

YRA ATIDĖTA ANT

Gruodžio 21 d., 1919

Tikietai geri tie patys. Koncertas prasidės 7:30 val. vakare.
LIET. VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO CHORAS.